

שער הששי שער הבניעה

בביאור אופני חיוב בניעתנו לאלהים יתברך. זה פתח השער:

אמר המחבר מפני שקדם מאמרנו ליחד המעשים לאלהים לבדו והיתה הגאווה כמעשים המיוחדים לאלהים משנת את בעליהם יותר מהרה מכל הפנעים המשינים אותם והיה הפסדה למעשים הרבה מאד ראיתי כי הנחוץ שבדברים שאני צריך להם הוא לסמוך לו מה שירחיקנה מן האדם והיא הבניעה, ומפני שנתברר לנו עוד שהיא שורש העבדות ובה יתכן להבדל העבד ממת האדנות וההודאה לאלהים בהתיחדו בהם לבדו מכלעדי תברואים כמו שאמר דוד ע"ה (ל"ט א כפ) לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו' ואמר (תלמיד סט) כי מי בשחק יערוך לה' ידמה לה' וגו' ומטיבה עוד כי היא מרחקת מן האדם הגדולה והנאון והגובה והתפארת והשורה ורדות בכל (ס"א ושליש בדל) וחמוד מה שהוא גדול ממנו והדומה לוה מסיפיה הגאווה, וראוי עתה שנבאר מדבר הבניעה

מראש לפש

אמר המחבר מפני שקדם כי היתה הגאווה כו' כי אין לך דבר רע יותר מהגאווה שמסכיד ומקלקל את המעשים טובים ש"כ בגאווה אין מעשי ג'ש כמו שכתבנו. והאנו חז"ל שסתמנה כלנו עובד עובדים כוכבים ויבנים כוס דלקמן: ומפני שנתברר לנו עוד כו' ועוד אם האדם שגל רוח מאד מאד מלא כוס שטוף עכר וטמא כו' הוא כהדון לך ושואף לפעול לך כלל שום פנים אחרת ולכן ראוי למנוח עכר כהעטע שזוא ספק בגאווה ליתוד המעשים: ומטיבה עוד ל' כי יסיד גיטון וקדושין: כי היא מרחקת כו' אפי' כנגד כ"א. כ"ג: וחמוד מה שהוא גדול ע"י כהעטע אינו חומד מה שהוא

פת לחם

דבר עילך לערות בנתיים ולא תבין קו כלומר פן תחזיק ח"ו בעבודת גאוןך בדברי כמם מפכיתים מוכנים לב שצריך להוסיף מכם לזאת שאדרכה על ידי כי יש לך לחבר חיפה שזה מורה על יוקרה כי כפי מעלות כו':

השער הששי

משנת את בעליהם מונעת אותם כמו כדורף אחר אחד ומשיגו ותוספו ותמונו מדבר כילוכו: והיה המסרה כו' כלומר כ"ב הם תמיש לביעותה שפננס וימר סכרה משאר פנינים וספסוף מוכנה משאר פנינים: כי הגרועין בה כלומר סגורף ותמיש אליו יותר ושוקר כמחם כמלם לשון לתן וככרה וגיטון ומלך בל"ד כמו שפנולתם לסמיק בגאווה וזוא כהעטע: להבדל העבד ממת האדנות כי העבדות והאדנות הם שני ספסוף ולא יתואר האדם בשלמות בעבודת לו ית' אם אינו גדול כהחלט מן האדנות חק לא יתכן אם לא ע"י כהעטע שנס יסכן וכו': וההודאה לאלהים כו' והבודות לאלהים כמדום האדנות כלומר לחסם אליו ימי ולטויות שזוא מיוחד כסם לבדו כו' ומם שאלר כסם לשון רבים לפי שגמון אדנות נאמר כגמון רבים כמו שפירש רש"י ז"ל כפסוק כאלר כהעטע אורי אלמים וכו': ומטיבה עוד מלת טיב כהעטע כה חז"ל על מלות כדבר כמו שאלמר בענין גיטון וקדושין וזמר שמינין טועלה כהעטע עוד שזוא מרחקת וכו' כל' לך מה שזוא מרחקת בגאווה כ"ל היא מרחקת ג"כ בגדולת המסירות וכו' ופרט ככהן שש דברים כי הכהנים איננם גיטון בגאווה כלל שזוא חוללת ועם בגאווה הם כהעטע שפננס שאלמר יש דחאי לל אחז סודלם מיוחדת עם גנד ששם מעלות שמונה המינים שאלמר מתגלים כסם ולכן אמרו כסם זואים לנתיקים לפי שזואים מתגלים כסם וגנד ששם ז' סגולים: והחומר מה שהזוא גדול כו' שמרחקת מעט ג"כ מהחומר מה וכו' דבר שזוא גדול ויקר מערכו לו ידעם כהעטע מי במקום מה ומוכס כל מה שזוא וזלוח כגדול ממנו כמו שאלמר למעלה ולא יחמוד זואם כגמון וחמוד סו"ר כהעטע וספסוף טוולים: והדומה לזה כו' שגם

שוב להבין

עוד שהמלאכה של איזה דבר יותר דקה יותר נעלמה יקרו אותה יותר מן הקלקולים ועמי המסד:

הגאווה כמעשים המתלווים בעבודת ה': משנת את בעליהם מונעת עבדיו כי השגות

פנינים והוא מ' סגנה על איזה דעה: כי הגרועין סמיה: ללסמוך לו כו' שירחיקנה לחבר אליו גיטון סממיק בגאווה: והיא הרביעיה שהיא ספק בגאווה שירגיל עצמו מלך בשלמות רוח ולב נכבד עמי שיוכל לסמיק הע"י האדם מלבו וככר כהעטע המדות וזכרו האנשים בה' ערקיו שהקדים לפדקו אבות שאל"ס שכל המדות ראוי לאדם שיתפוס הדך האלמעי דרך שכל לא יהיה רגון ביותר ולא כך לבד ביומר לא קלון סכנה ולא דתן יורט וכן ככל המדות שהאדם רואה שזוא לל אחד יותר כו' כחצו כעטע לל האני ביותר מד שיעמוד כעטע על ענין אלמעי מלבד הגאווה שאין לבקש דרך אלמעי אבל יזה עטמו חמד לל הכיעשה ככל מה דלשער וכמ"ח ע"י מלך מלך היא שכל רוח וכו': ושורש העבדות ששוקר ענין העבדות הוא שהעבד כעטע לאדנות ועטמה רעוה: להבדל העבד וכו' שהספסוף שנין האדון להעבד אינו רק מה שזה כעטע לזו: וההודאה לאלהים יתברך שזוא כזה לאלהים: בהתיחדו בהם לבדו כל שזוא לבדו יחד וככל שזוא הכיעשה שאל"ס בשום אהל וכנראה שאל"ס שיש בו סימן אדנות כעבר מה שלמטה ממנו שזוא כעטע אליו כי בו סימן עבדות כדון הכיעשה שבו עברך מה שזוא למעלה ממנו, אסם וזלוח ית' פלג יעיר בו שום ענין מדות הכיעשה, וזוא לתיקן אדון האדונים ואלהי האלהים: לך ה' הגדולה וגו' שאל"ס שגאלמרו המדות האלו לנכרחים אינם רק דרך העבדה כעברך מה שלמטה מהם, וזלוח ית' יחמו כהחלט: בו מי בשחק יערוך לה' ר"ל ששחק יחמר גאווה מעל ל' אדון כעברך מה שלמטה ממנו עכ"ל כלם כהעטע חחה מוג אחד וכל אחד אדון ועבד כהעטע וספסוף כעברך אחד, אבל מי יערוך לה': ומטיבה שמינה, כמו מה טיבו של עבד זה כל' גמלה: כי היא מרחקת הכיעשה היא לרי וחמוד ללשכל מן האדם האדם הגדול השגון כקברו כעטע חומרו ולאירוס מבטם טעם כהחיותו היא הגאווה כהעטע כל גדרי המדות אשר יתקן להטות עצמו הכנה אל דרכי הכיעשה עד שיוציא מדוה ז' מלט: ורדות בכל למשול ככל, כמו ורוד כדנה היס (בהשלים ח'): והחבר מה שזוא גדול מבטו נשם רחמה מה שאין גיטע לל: מטיבית משעמי

שער הכניעה

צורה דברים . האחד מה היא הכניעה . והשני לכמה חלקים תחלק . והשלישי כמה תהיה הכניעה . והרביעי באיזה ענין צריך להתנהג בה . והחמישי איך אופני ק:ותה . והששי בתוכן המנהג שצריך להתנהג בו הנכנע . והשביעי מתי תתכן הכניעה מן הנכנע ומתי לא תתכן . והשמיני שנכבד אם הכניעה סמוכה למדות הטובות או המדות הטובות סמוכות לה (ס"א) אם הכניעה תלויה במדות או המדות תלויות בה) . והתשיעי אם יתכן להתקבץ בלב האדם הנאוה והכניעה אם לא . והעשירי ביאור תועלת הכניעה בעניני העוה"ו והעוה"ב : **פרק א** אבל הכניעה היא שפלות הנפש ושחותה ומעוט ערכה אצלה והיא מדה סמוכות הנפש והנאוה והענוה כעת התעט ומעוט הנקמה אחר היכולת עליה כאשר נאמר על אחד המלכים שאמר למי שנתחייב אצלו לאחר שהביאו השוטף חי ה' לולא חוקת כעסי עליך דריתי נוקם ממך נקמה גדולה ומלה לו ואמרו עליו שיהיה אומר איני יודע עון שהוא שוקל יותר מעונותי (ס"א מעונותי) :

פרק ב אבל ביאור חלקי הכניעה הוא שהכניעה תחלק לשלשה חלקים . אחד מהם כולל את האדם ורבים ממיני בעלי חיים שאינם מדברים והוא דלות הנפש וסכלה ההיסק אשר היתה יכולה לדחות מפני סכלותה כאופני דחיתו וזה יהיה מן הכסילים

מרא לאנפש

חשוב ויקר ממנו כי הוא נקלה ונכנס בעיניו ונארגו ראויו לדברים כהם וקרים ממנו : והשמיני שוין נדעם פרק שמיני שדורש : **פרק א** ושהורחה לטון כריעה ופסלות כמו שמה לעשר נאטנו : [במדות הנפש כי הוא נשמה חלוס מעטל ומתקום גדולתו ענמתומו מנאחתי] : לולא חוקת כעסי ר"ל חלמני לא הייתי נכעס מוק חיה ראויו לעשות כך נקמה גדולה ממני שהחך רק שאין לי רוצה ליתן מקום לכעס שהוא מדה מנוגת ומחיק כסילים וינה ובהסך הרגיל עומי נמדה הכניעה שהוא מעוט נקמה חמה יכולת וכעס אם הולדס מהנאוה כי מחמת סגולה אם חיוס עומי לונונו הוא מפתע נמדה כמי' בשער שקדוסי : איני יודע עון שהוא שוקל יותר מכל שאר עונותי יותר מהכנס וגבולו וכנקמה שכולם מהכנס חלם רפס וזלזול כמ"פ כספר ש"ק ולכן חלמו חזיל ככל חמד מהן שכולם כעובד כוכבים והכחיבו נגזותן הרבה :

פת לרם

ממדת היא ספיף מן הנאוה כמו שכתב רמב"ם שפלות נמדת

שוב הלבנון
הנאוה : בתוכן נמדה : אם הכניעה סמוכה לנ"ו חלם הכניעה פסלה למדות הטובות או מדות הטובות הן פסלות חלם והיא תשיק : לדרתקבץ שיהיו שיהס ביהד בזמן חמד :

פרק א ושהורחה כפיטוסי : ומעוט ערכה אצלה שכל ענינו : במדות הנפש לנ"ו חלוי צדעת האדם ומחמתו : התישב בה הרגיל בה : על הראברים לנ"ו יכר ממעטיו מכוון : השוטף שיהס להכותו , ובס"א השומר : לולא חוקת כעסי שאני כועס עליך הרבה ומיפיריא חלי לעשות נחם רוח לנרי צדעות מהפספסי כך ורואיו לי לכבוס יודר בשעת יכלתי : איני יודע עון שהוא שוקל יותר מעונותי לנ"ו חלוי עון מזויתו שוקל יותר מעונות עומי ונדון שמתחול לכל כדי שלא יפגע בי עון קטם . ובס"א מעונו , ר"ל חיוס עון שישוקל יותר ממדת הכריעה ועונו , לנ"ו שפדה עון מגנח על כל העונו :

פרק ב דלות הנפש עני צדעת : מפני סכלותה וכו' ממי שחיוס מנייה חיך להסיר אותו

פרק א שפלות הנפש ושהורחה פסלות הוא כסלל מהחלמו וזמ כוא מי שביס זקף מהחלמו כן כשהרגיש הנפש בעצמה לפרקים שנוקסה והונכסה מעט תמכר לטוח ולהשפיל עלמה : ומעוט ערכה הוא כהחוס לזולתם וכן : במדות הנפש הוא חלם מן המדות כמנאחות נעטס ככה וישקף כונוט מנאחות מן המדות כמיוחסות לנפש לדברתי מנאחי' חלם מנאחות עומאליס כמו כניעה כמו לנעונוס נהחול דח"א נהרגנולו וחדד כהסודי לוטסון מדות רעוס כעונו כממר והכעס דבוב : וכאשר החיישב בה כלכר תהיב מרת כפיטוסי מיוכנה נעטס ונעטוסי כס קיין עממי אז ירלוו וכו' : יראו אונתרויו ירלוו פל אכני כהנף כהוא חותוק כמזווח לכל על הכניעה שנגטשו דכיונו כלטון כרכס וקולו כו' : הלשון הרבה שמדברת ככות זמחמוסי עס כל חלם : והענוהו כריעה כריעה נס כעת כעסו חלוננו מעט פיוו עו מורה על כיוחס חללו קיין עממי לפי שזולת עס כעס חלוי מקרס כיוס לו שכידי גס כמנאחות ימחלס לעמתיס הנעטע עוסי כמקרס : ומעוט הנקמה כו' חלמר מיעוט כריעה קף כחלוי שיימע חלם כהחלטו נס כפיטוסי כנאחמר לל חקוק רק שכול חסס כלטון עומי' כדונגחל שכיכא מן המלך שבוואו חרף כמלך להראות קח נקמה להכיל חיוס כמו כלוס רכיונו שקדוסי זרוק מרס וכו' רק כפיטוסי כמעט כמו כמעטע שמה שכיכא הטוט להקדוסי עליו עמלה לו הקלה נקמה :

לאחר שהביאו השוטף מוכב על מנת שחמך : לולא הדקיה שפלות נעונית רק שאני נמנע מוס לפי שאני מרגיש כעמי כעס חוק והכעס הוא נוכח ממקור הנאוה לכן חלי מניח כנקמה כדי לשכר עטסי וגבולתי : שהיה אומר איני יודע כו' כשכיו קריוני מלכות מסיחיס חותו כהקנס כחלוס חלם על ענוו כחעל נגדו כסיס משיב לסי ח"ך יערב לני נלקוסי כו' חלוי עונותי כולכח ככדיס מעונו נגדי . ויזהר נרואית כעסי כוסיכוס סעייה כהכוונה כסמסיס דכיונו כמ"קס מלכותו כחוב מעונותי כלומר נעטע עטו ורכוס נקחשו להלוו נוכח' זמל חלמנס כחמת היא וכלמח מאלד ומלויס כהסודי היא לודע כעסי מלית כלטון כעכרתי . דע שכלו המחון כמלת עוט הוא כענוות כלל והכעונוס שיהלם חושב עומי לעט וסחי קנעו וגזרתי ממלת עני כמ"פ רש"י זיל כסכוק עד מתי מלמח לענות מפני ויזיל מלמח לסיחוט עני וסלל לפי וכנס דוע עומי דברסי כהנגדוסי חל"ו כענוותנס ממלת' לך עס שקלל יותר ממעטיו כמס כמריכ חלם כח ככנגדו ומטלנו שפלות וסכול' וסכול' כעטל כניס כחלמריס ק' זכות מוכרתי לך מוב שסכונס שנלס כח מוכרע שנגדנו ומנכלמ ומעטלמ שפלות וסכול' כעטל כעטל כעטל וחדרכס שול וולא זכאי ונעמל כענוו וכן היא כונת מלית המלך כהסו' חיוי יודע עון וכו' כלומר חלי מכיר כהכרוני וימך

שער הכניעה

שבכני אדם ועמי הארץ מפני מיעוט ידיעתם וחלישת הברתם את נפשותם וערכיהם וזה נקרא כניעה מדרך ההכמכה אבל על דרך האמת הוא דלות (ס"א דוות) הנפש ועורונה בככלות הנובר עליה מראות מה שיש בו תקנתה כמו שאמר (איוב י') כי לכם צפנת משבל על כן לא תרוםם. אבל הכניעה היא אשר תהיה אחר רוממות הנפש והתנשאה מהשתתף עם הבהמות במדותם המנונות ונבהותה מהדמות במדות פחותי בני אדם ביתרון חכמה ויקרת נפשו וידיעה כרורה במדות הטובות והמנונות. וכאשר יהיה סמוך לזה כניעת הנפש ושפלותה אז תהיה מדה משובהת אבל זולת זה איננה נכנסת במדות המשובחות ומעלות הנפש אך במנונות שבהן כי ענינה כזה כענין הברמות. וההלך הכניעה לכני אדם אם מפני משלם בו כמו האסיר ביד אויבו והעבד ביד אדוניו או להסרונו להם וגודל צרכו למה שיש אצלם כשיכיר לשוכרו והרש להענקת העשיר והתלמיד לרבו או לחוב ראוי שאין האדם יוכל לפרעו והוא חייב להכנע ולהשפל לפניו לבעליו כמו שכתוב (משלי כב) ועבד לזה לאיש מלוה. או לדעתו שהוא מקצר בעניני כנסתו העולם הזה והעוה"ב וסבלותו בדרך הישרה. וכאשר תמצא ידו נביא דורו או מורה צדק או קורא על הדרך הטובה יפנע לו וישפל לפניו כמו שאמרו רז"ל גדולה מושיה יותר מלמדה שנאמר

מרפא לנפש

פרק ב וזה לקרא כניעה בדרך ההכמכה שהוא כס מוסכם לקחו לכל מי שהוא נכדת הכניעה בשם נכנע חלל נאמת און זה שמו האמתי כי הוא ככלוה ודלות כנסת וכי' וכניעה כחמתית הוא חסר כו' או להסרונו להם ל"ל מס כהנכר לו הוא הללס וידיעם להעניק לו: לדעתו שהוא מקצר כו' וסבלותו בדרך הישרה סי' מ"ה לפי שהוא יודע שהוא

שוב הלבנון

ומך מכני ואשי עני כדעת ל"כ עד שצויי יודע ארסות נמלאות שיחלף לרוח אדם עון גדול כיכ שיחל שוקל יותר מעויתו נדנתי וישיבו כעון שהוא מטעל עונותי ככדעתו ויגביס לפי נשמות בו קתם. ויבין:

פת לחם

פרק ב מפני סבלותה כו' שאינו יודעת ברוח אונן תורה אור: מיעוט ידיעתו והלישות הכרתו כו' שאינו יודע ומכיר ערך נפשו הנפש הדברים שיחל מעולם כמדננה מכלל הכוונות ואלו היה יודע ומכיר מעלת נפשו לא היה נכנע ויכול הכל כמו עכשו לפני כבוד מוזולו אלל עלמו ומדננהו קלה כענינו כוא סובל הכל ככבר פניס ימות וכוא כמו בכפרי סובלו עשן כהתור כלותו עינו וזמנו מהטעל כוס לפי שכפרי קטן אלל עלמו ואומר כלנו מה לאיש כערכי להקפיד בדברים כאלה כו' מפני מליכס וצריס אלו: כעריה מדרך ההכמכה שכבר כוסכס אלל כהמון לפי דמיונס עוס הוא פעולת הכניעה וזינס לפי האמת: הוא דלות הנפש כו' כככל הנראה ככס הוא כל מזד דלות הנפש שהנפש שלכס היא דלה ומחוללת אלל עמלס: ועורונה כו' שהיא טורפת ככללות ככבר לעול דכיינו שהוא ככנס כחופני דמיונו וז"ל מרלות מה עשן בו תקניה סורת שאינו דבר מוכל להקן ככבר הכוא: עשן כל הרומם כולתו לפי שאין לכס שכל אינס מכיירס לת ערך נפשו ועל כן אין לכס התרומם וכטעם אלס כוא ממחל עובד כדמית ככ"ל: אחר רוכבות הנפש שכנסת היא רמס אלל עמלס: והתנשאה כהשחחף כו' היא מתשחלת ויטלקת עמלס ומלכשהק עס ככסמות גס נכנסת מלכדמות מלכות פחותי בני אדם: ביהרון הכמה ויקרת נפש כו' פגנותו והסילוק משוקף ככ"ל מהחויי אללס מזד יפשו החמון עליס ומזד נשפשו הקרב על נפוסם: כניעת הנפש ושפלותה כיעטו לנורא יתכרך ושפלותה כככל: מה שסס עזריהו אורשו כנוסס וגו' מה שסס מעטקס לו לרבו מקיינס חמר וגדול לרבו וכי' : אי' להוב ראוי נראה ומכייס כלו' כך חסוב כלשון מחיכס כראויס להכבד וחמר כזה תחלו שאין יכול יקרעו כאלס הוא יכול לפרעו אין נכון להכיע ונחלק לו כבוד כעבור טובתו כהלוותו לו שהוא רביס ע"פ דיון כמלמס ז"ל כוס לא שאל לו דע כו' אולם אס אין לאל ידו לפרעו טוראי לריר לככנע לו ולשיכור שלא ילהנו כחוק: או לדעתו כו' וכאשר המלמס יוד כו' הוא מלינס אחת כלו' לפי שהוא יודע בעצמו שהוא חכר בעטיט מוסרי כו' כלומר שהוא מעולת כהנהגותו בעטיט כעוה"ב וכטעם ז"ל ויטעם ז"ל וזינו שומר הקבר והמוסרות שסלדס נקבר ע"פ התורה והשכל לנלתי לאלת ממלכס כהנהגס הסוריה חס לשון מוכיסי שאמר וכן כללס שמתקן לו נישא כדור הנוחלס או מוכס נדך כדירות אלו לריר לככנע לו והכס על כור מעט חמר שהוא מקבל בעיני מוכס וכן כ"ל ועל עכס טוב חמר וסכלותו בדרך הישרה ושכוא אינו חסס כחורס וזינו יודע אין לקייס כהמות כלמות וסיה על כור מרס טובס אלל כניעו צריב דברי הנפילים ומתחכם סל פעולת הכרעות ועל עכס עוב אלל קורא אל קורא אלל כניעו וסיה על כור מרס וינס לו ויקבל מוכסו וסו לו על כרס ועל עכס עוב חמר וישפל לפניו ללמוד ממנו דרך טוב: כסוב: שגדולה מושיה יותר מלמדה הוא ככסמיה:

חוק ממנה: את נפשותם וערכיהם ללמוד מה שזכרם לעשות: מדרך ההכמכה ל"ל מזד הכמכת הכס. וכן מוכסס הוא שנקרל דבר אחד בשם הנלמך על ענין אחר ואין דמיון כלל בין שני הענינים כ"א כהעכס כעלמלס כמו כוח בני אדם וכוח הכנסת ששניסם וקראיס רוח: רוממות הנפש וכי' כלו' נכדל מהומרו ממחלות כמיומו: וגבורתה עלמלס ממדות הנשמיות והמפיות: ביהרון הכמה לא כככיל נכות הכוח רק ממחמת ההכמה ונפסי היקרה נכזה כענינו הנהגת הכחמיס ודכוק הנזויס: סמוך לזה כלו' מהחוב לזה: כניעת הנפש ושפלותה כממסיל ומכניע נפשו ונכזה כענינו אחר שיועד הטוב והמנונה: מששלם בו נכנע לפי שמשלם עליו: הראכיר השכני: להסרונו להם שהוא חכר מענין שיש להם ומלמס להנלמס: להענקת למחמת: לרוב ראוי חוב אחמי: או לדעתו שהוא יודע בעצמו: מקצר בעניני מוסרי העולם אינו יודע לנבד לו הדק הישרה ואופני עבודה המיטיביס דכרו כעוה"ב וצעה"ב: או קורא אל הדרך הטובה יהיה מי שיהיה וכמ"ס חז"ל קבל האמת ממי שאמרנו: יכנע לו יהיה חמיד נכנע לו וישפל לפניו עובדו ומשמטו ועשה כל לרבו: גרולה שמושיה יותר מלמדה: שיהטעם שיחל מדת ההכניעה

לחסרונו להם חסרונו מניחו לנודק לסס ואמר לחסרונו לסס נגד מקיינס חמר וגדול לרבו וכי' : אי' להוב ראוי נראה ומכייס כלו' כך חסוב כלשון מחיכס כראויס להכבד וחמר כזה תחלו שאין יכול יקרעו כאלס הוא יכול לפרעו אין נכון להכיע ונחלק לו כבוד כעבור טובתו כהלוותו לו שהוא רביס ע"פ דיון כמלמס ז"ל כוס לא שאל לו דע כו' אולם אס אין לאל ידו לפרעו טוראי לריר לככנע לו ולשיכור שלא ילהנו כחוק: או לדעתו כו' וכאשר המלמס יוד כו' הוא מלינס אחת כלו' לפי שהוא יודע בעצמו שהוא חכר בעטיט מוסרי כו' כלומר שהוא מעולת כהנהגותו בעטיט כעוה"ב וכטעם ז"ל ויטעם ז"ל וזינו שומר הקבר והמוסרות שסלדס נקבר ע"פ התורה והשכל לנלתי לאלת ממלכס כהנהגס הסוריה חס לשון מוכיסי שאמר וכן כללס שמתקן לו נישא כדור הנוחלס או מוכס נדך כדירות אלו לריר לככנע לו והכס על כור מעט חמר שהוא מקבל בעיני מוכס וכן כ"ל ועל עכס טוב חמר וסכלותו בדרך הישרה ושכוא אינו חסס כחורס וזינו יודע אין לקייס כהמות כלמות וסיה על כור מרס טובס אלל כניעו צריב דברי הנפילים ומתחכם סל פעולת הכרעות ועל עכס עוב אלל קורא אל קורא אלל כניעו וסיה על כור מרס וינס לו ויקבל מוכסו וסו לו על כרס ועל עכס עוב חמר וישפל לפניו ללמוד ממנו דרך טוב: כסוב: שגדולה מושיה יותר מלמדה הוא ככסמיה:

שער הכניעה

(מלכים ב ג) אלישע בן שפט אשר יצק מים על ידי אליהו אשר למד לא נאמר אלא אשר יצק מלמד שגדולה שמושה יותר מלמדה ואמר (שמות לז) ומשרתו יהושע בן נון נער וגו'. ואמר החכם על כלל עם הארץ ועבד לזה לאיש מלוח והחלק הזה מחלקי הכניעה ואם הוא ראוי איננו תדיד מפני שאינו כולל את כל הסדרים ולא ראוי בכל זמן ובכל מקום כי האסיר כשיצא ממאסרו והעבד כשיפדה את עצמו והלוה כשיפרע את חובו והתלמיד כשאיננו עם רבו והרש כשאיננו עם עשיר (ס"א) והרש כשיעשיר. אינם הייבין להכנע להם ולהשפל ולשוח לפניהם. והחלק השלישי הכניעה לבורא יתברך וחובתו כוללת כל הסדרים והם הייבין אליו בכל זמן ובכל מקום ואילו היתה כונתנו בשער הזה והכנעו הוא הנקרא בספרי הקדש עניו ונבזה בעיניו וצנוע ודבא ושפל רוח ורוח נשברה ונדכה ורך לבב ונבזה וזה לב נשבר ונפש שחה. ומה שנדבא בכניעה סתם אין כונתנו אלא החלק השלישי הזה אשר היא המדרגה העליונה שבכניעה וזו שעלתה בידו אין רחוק מסמו דרך קרבת אלהים ולעמוד לבניו והיה מקובל ורצוי אצל הבורא כמ"ש (מסלים נא) זבחה אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה:

פרק ג אבל הסבות אשר תהיה הכניעה והשפלות בעבורם מן האדם אחר נאותו עשר. אחת כשיחלש כחו מתנועתו הטבעית מפני חלאים או מזג רע או חלישות הרכבתו ויכנע בעבור זה ויתחנן אל האלהים ולבני אדם כמו שאמר (סס ק) ויכנע בעמל לבם וגו'. והשנית כשימצאנה פגע או ריש ויצטרך לבני אדם שלא היה צריך להם ויכנע להם ותשבר רוחו מהתנאות בעיניו כמו שאמר (שמואל ב ג) והיה כל הנותר בכיתך

מרפא לנפש

סכל ואינו יודע לפשו הדך הטיב כי אם מטי רבו או נביא מורה נדב ע"כ הוא מוכרח להכנע לפניו ע"כ ולשמש אופן כדי שילמד מהם מהניסים כיסרים ותלמודו יקיים בידו: והחלק הזה כו' ואם הוא ראוי ואע"פ שלאו וכוון להכנע לזו שהוא נדבך אליו ככל אופנים שזכר איננו מדר כו':

שוב הלבנת

מביאה אל כל המדות הטובות והלימוד ככלל: כלל עם הארץ לטובתו אינו מדבר דוקא על הלוואת כסף וממון רק הוא משל על כל הדברים שהאחד נדבך אל טובת השני: ועבד לזה וגו' עבד הלוה נדבך שיכנע למלוה על הטוב שגומל לו: והחלק הזה הכניעה שמהל האמצעות של אדם אחד לחבירו: ואם הוא ראוי אף שהוא נכון שיהיה: איננו תדיר אינו מנאף חמיד: כל המדברים כל בני אדם שאין הכל נדבין לזה: ולא ראוי בכל זמן אף הנדבך לו אפשר שלא ידבך חמיד: אין רחוק ממנו דרך קרבת אלהים לאסוקי מי שלא עלתה בידו מדה זו לא ישע קדשם אלהים בשום פנים:

פת לחם

ועבד לזה כו' כלומר שאין הכוונה דוקא על הלוואת ממון צריכות רק על כל מי שנוקף להתחבר לזולתו לקבל ממנו תועלת כי מלפ לזה כוונה על התחברות כמו הפעם ילום אישי אלי ואמר שהם שהלום הכניעה סתמכותו סוף צריך להיות נכנע להלום המדבך וזהו הנכנע אליו: איננו כולל כו' כי נמצאים נעולם כרבה בני אדם שהלום נדבכים וזולתם נעולם ואח"כ אחר שם חותם כשנכנסו יתן כשנכנסו נמשך להם כלל ומי חייבים כי האסיר כו' והעבד וכו' וכו' ע"כ נדב מה שאמר שאינו בכל זמן ואח"כ אחר והתלמיד וכו' וכרס וכו' נדב מה שאמר שאינו בכל מקום: להכנע להם להכנע למלוהם להיות כן למצוה: ולהשפיל בלבו ולשוח מלפניו השתחוו' בשועל לחוק להם כבוד: עניו ונבזה וצנוע כו' אלו נוספים על שם נכנע האמור וכנס כהאם הם רק עשעש הוראות כי דבא ונדבא ורוח נשברה ונסח רוח ולב נבדב הם הוראה אחת ככלל לזמן שזכר רוח נכנע שמה הם גיב הוראה אחת מלפניו שמתו ועם שם נכנע הם עשעש ומה סוף עשעש כוראות נגלות היל: דרך קרבת אלהים ולעמוד לפניו והיה מקובל כו' כוון מנילום משלש סולח בדומה כפרי אחד שבעטוף לבבו שמת לפני רשעו ואמר אסיר רעו כמה כנס נשע ונכנעני ידב יקוד כי נכסתי לעבוד מלכו ומי יתנו בתי מלכות ויש מלך בין העומדים לפניו ומצדדים אותו אמנם שלשם אלה נעלמו ממני הא' כי הדבך רחוקה מלך ועלמה ממני וכו' גם אם חסר האלפים ואלוהי לחלל נשע ויודע אם אהקבל להיות מן העומדים לפניו ואולי מיד יהוהו נחוקת הוד ויאמר שאיננו כדאי וכוון לך והג' שאם אולי אהקבל ואעמוד נדכה לפניו מי יבטיחתי שיהכר עבודתי אח"כ בעיניו וזהו וזהו ומקובלת לפניו. ויטן רשעו ויאמר לכה איענך סודך קדך והשפל נזוקך ונזוקך ואז כל אש תשענ מדי לבתך כולל יחמלו עליך ויסיעוק ממקום לתקום עד הניעך למחוז הדבך וכהניעך לכה הכרת טעך ועם בך שאין מנחת כוונתך לחלות שולתן מלכים או לתשוקת השתחרות רק האמת ויזהר דרכו לפניו ככל ישעך וכל חפצך רק לשבת מולך ובודאי חסיה בלי ספק חסיה מוכשרה והלויה עשר כבוד: או מזג רע שמונע רע ומלם מתולדתו ולא עזר מה כשיבואו רק זמן משע או מחמת הכניעה הכרבתו אכריו ותכרסו הם נכפיון מחולדתו: ויכנע בעמל לבם שמי שעי עמל שבה וסודין כמדאי וילווה עמל מי לכה נכנע: או ריש עוני: להשתחווה לו וסיה' דקרא לחזקת

פרק ג אחר נאותו ר"ל אחר עשע לו כוונתו הנפש ונכדל מהמיומנו ועשה אל הנאום כעבדו וכמ"ש שדבך מפני זה: מפני חלאים המארגשים ובלשים לפי הזמנים: מזג רע מנוחז מליחות רעות ונכסדות: חלישות הרכבתו הכרבתו חלקו ואכריו זה אל זה: פגע חיה לזה: ריש

ישר ומקובל לדבר זה גם כחיות טעך עבודתך כעכטה ושפלות בעיני מלך והמנילום מנוחזת:

פרק ג אחר נאותו ר"ל אחר עשע לו כוונתו הנפש ונכדל מהמיומנו ועשה אל הנאום כעבדו וכמ"ש שדבך מפני זה: מפני חלאים המארגשים ובלשים לפי הזמנים: מזג רע מנוחז מליחות רעות ונכסדות: חלישות הרכבתו הכרבתו חלקו ואכריו זה אל זה: פגע חיה לזה: ריש

שער הכניעה

יבוא להשתחות לוֹגו'. והשלישית כשתהיה עליו לולתו טובה עודפת ויראה חסדו עליו יבנע לו כמו שאמר (משל ים) רבים יחלו פני גדיב וגו'. והרביעית מי שנתחייב לחברו דבר ואינו יכול לפורעו ויבנע לו ותשוח נפשו כמ"ש (תהלים קה) ענו כבבל רגלו וגו' ואמר (איוב לו) במאסר אויבו ויבנע לו ותשוח נפשו כמ"ש (תהלים קה) ענו כבבל רגלו וגו' ואמר (איוב לו) ואם אסורים בוקים. והששית העבד שאינו יכול לפדות עצמו מיד אדוניו ויבנע לו כמ"ש (תהלים קנב) הנה כעיני עבדים וגו'. והשביעית כשתמצאנה את האדם צרות ופנעים מעציבים תשבר רוחו ויבנע לבכו ככתוב (ויקרא כו) או אז יבנע לבכם הערל. והשמינית כשיחשוב עם נפשו בהמרותו האלהים בטובתו ובעטו בה במקום השבח עליה ויבנע יבוש ויכלם מן האלהים כמ"ש (מלא ח) אלהי בושתי ונבלמתי. והתשיעית כאשר יוכיחנו הכורא ויכלימונו על המרותו אותו ויבנע ויפחד כמו שאמר על אחאב (מלכים א כה) הראית כי נבנע אחאב טלפני. והעשירית כשירגיש בקרבת המות ובוא יומו ויחשוב באימת המות ומעמד הדין והחשבון ויבנע וישוח ותקל נפשו בעיניו ויתחרט על חליפת ימיו וכולות היי סבלי צדה ממעשים טובים יקרמם לפניו לעת נסעו כמ"ש (ישעיה נב) פחדו בציון חטאים :

מרפא לנפש

פרק ג יבוא להשתחות לו לאגרות כסף מאס כסף וככר להם: והשלישית כשתהיה עליו לולתו טובה עודפת מלה עליו מוסר על מודעת ר"ל שם לחינוך עודף עליו וחמירו מאלף חסדו עליו: ואם אסורים בזקים ילכדון נחמלו עליו ויסוף העטין ויגל אונס למוסר ויחמרו כי יסוננו מאון מ"כ: והשביעית כשהמצאנה את האדם צרות כו' ונעלו כסף מידי נפגעים שיצרך לר"ל לסייעו ולסלחו מהס וכלן מידי נפגעים שאין שום אדם יכול לסלחו בלתי ה' לנצח כאשר מנארו בפסוקים שהיה על כל אדם מהן: ובקשר בהן כחות הטובות שבהן: ונמצע סוף במקום שיהיה לו נסחם ולהדות להי כמ"ש מרפא על ששאלו נשיות והקב"ה היה רוצה לקבלם צדק שט: והעשירית כשירגיש בקרבת המות

כסף ולכרם להם: ויבנע להם כפרותם גם השכר רוחו נגד כל בעם בכלל: כשתהיה עליו לולתו כו' כשחשע עליו טובה המיוחסת לולתו כלומר שזולתו סובלו סובלו לו: טובה עודפת גדולה: ויראה חסדו עליו ויחלם כיו"ד נערי: ויבנע על גרסי' בלא וימי נחמלם: אם אין לך כו' וספי' יקרה למה יקה משכך מתחמך כרי ששים כופס פדון וכול כמלס ללחך: אוחו וע"י צדק לכנע לו: ויבנע לו כפרותם ותשח נפשו בכלל: ענו בכבד רגלו וכל עינו סוף ל' עניות ספסל ושפלותה כרי עפי' ההפסד הוא כנעט ופגל: ואם אסורים בזקים וספי' ילכדון נחמלו עניו: צרות ופנעים מעציבים למשל לחם נכנעט סוף וכול לסבור כספלות ע"י אדם זולתי ויחלם שם עיקר כנעטט לולתו כדקשס כעור ממנו וכלן דבר נוולת סלס רב שפי' ענפון ומיריות רוחו נעטט צדוטי לנו מתמקמך ודחמו נכנע: בהמרותו האלהים שטובתי שטובותיו ימי נעטט סלרס ממרה אוחו דסיינו כסלניו סלגל כו ונכח שחן כו וכנעטט שחן אוחו לדומה לה: ובעטט בה ססוף כעטט כעטטט וסוף כקרה נלשון מו"ל כסיו טובה: וחקל נפשו שפיה עטט מהמלוה וסכוניה קלס כעיניו: ויבנע ויבוש ויכלם מלית מלשכת נגד נשנש מיי נגח שזכ דסיינו א' המרות אה כסלרס סיינו כקחא נגדו ע"י סטוסס היא כמו קרה ועדתו ודומיסיס הכי נעטט נעטט: דסיינו כעטט כו כסלס נכנעט (לדלותו סלניו רגל סוסי' העדר ססנח וסכודלה עליס כרלוי למקבל טובס וסח שסייס נחמוס נעטט עליס: בקרבת המות ובא יומו מ' סלוקח שעל המקרים ומלרסו סמחרגסס כעולס שיש כסס מדי לססיה אה סלרס קרס זמנו סלכ כקנכס כמות סלויי וחקיכר כמות אלנו ויפועטנו קודס זמנו וסח יגלל מוס כעיס כוף סימונו וכל זמח: ויבנע וישוח נכסיון: חליפת ימיו וכולות היי יתחרט על שחלטו עד סיה כרכס סימיו לניק ונלל שוטלח וגם כלו חיינו כלו' חסרו ונחטו כחוק רוחו סחיוני כלאן כמלית: יקרמס לפניו סכיה מקדיס אוחו לפט כולו לנש כמ"ש וסלן לפינר זקן: פחדו בציון כו' וספיס מיי יגור לנו אה סוכלה כו' לכו' כפחד ענדו לדין נשח אפי' סוף סוכלה נעל עליו:

טוב הלבנות
עני: להשתחות לו לאגרות כסף ולכרם להם: עליו לולתו טובה עודפת ששה שלאס חסדו סוכה ויחר גדולה ממה שהיה עליו: ויראה חסדו עליו יגמלו לו חסדים טובים: יחלו יבקשו מל' ויחל משה: פני גדיב סר: אם אין לך לשלם וגו' לעיל כפרק שלפי זה שהיה פסוק עבד ליה ללחם מלוה, הוא מפי שם מדני מלז החיוב והרלי שיהיה נכנע לו וכלן מוסר מלז הסיכס הדוחקו ומכנע לבו ומסכיל כעטט עני בכל העינים כשנכרס וכלך הביא פסוק וחס אין לך לשלם למה יקה משכך מתחמך שהיה הסיכס השוכרת לבו: לפדות עצמו מיד אדוניו והוא נלחח מן העבודה ומלז עליה: ויבנע לו פיקול מעליו עול: צרות ופנעים מעציבים לעיל כסיכס השנית מיירי שאין הכנעתו רק מלז שהוא רואה יסוח נלך לנפי אדם להעניר ממנו נערו והכנעתו היא מלז שהגיע למדה זו ולידי כשר וסח וכלן מיירי נפנעים ולרות המעליבים מלז עטס כלכנס ולנר עינים: אז אי יבנע לבבם הערל והעני כאלות הכרית כמזכות שגייע עליהם: ובעטטו בה מכעט כטובות אלהים: במקום השבח חחח אשח היה חייב להודות אה ה' עליו וסשודע לו כי אלהים חסדה לטוביה יבוס ויכלם: אלהי בושתי ונבלמתי להרים אלהי פני אלהי כי עוונותיו רבו למעלה. כן רלוי סייעוס המכנע כטובות אלהים, והביא הפסוק למליצה בעלמח כמו הפסוק של ענו ככבל רגלו שהביא למעלה: על אחאב נפוכיו והנניח על הרגל נכות היזרעאלי: וחקל נפשו חסדה נפשו כעיניו: על חליפת ימיו וכו' על מיי שחלטו וכלו כלאן נכונו לו נדה חטאים וגו' מי יגור לנו אה סוכלה וגו' כלומר מי

לדך שהוא הולך עליה והורח לא יבוס: פחדו בציון יעמוד לנו לפני דין הקב"ה שהוא אה סוכלה והסכות סוכר

שער הכניעה

פרק ד אבל באיזה ענין הייב להתנהג בכניעה ובשפלות אומר כי הכניעה הייב אדם להתנהג בה כשבעה ענינים . אחד במשאו ומתנו עם אנשי דורו ובמנהג המוב עם בני מינו כאשר אבא'ר כמה שאני עתיד לדבר בו וכו' ואמר הכתוב (תהלים סו) נבזה בעיני נמאס . והשני כשיפגע חכמים ברעת אלהים ובתורתו והחסירים הקרובים אל האלהים כמו שנא' (ספ קמח) יהלמי צדיק חסד ויוביחני ואמר (משלי יד) שחזו רעים לפני טובים . והשלישי כשישבחתו במדותיו המובות חייב להכנע ויעביר על לבו מה שקדמו לו מן העונות והחטאים אשר הבורא יודעם ובסה אותם עליו והאריך לו כדי שישוב מהם ואל ישמח במעות בני אדם בו אך יאבל בעבור שהבורא יתעלה יודע כאמת רוע מעלליו והתעלמותו מפרוע חובות האלהים ונמול טובתו ויכנע בלבו כמו שאמר (תהלים לח) כי עוני אניד אדאנ מחטאתי . והרביעי כשמספרים בננותו יכנע לבורא ויודה לו על אשר נלה לו מעט מהרבה ליסרו ולהוכיחו כדי שישוב אליו כמו שאמר (איוב לו) ויגל אונם למוסר . והחמישי כשמטיב לו הבורא בעולם הזה במיני הטובות יכנע לאל ספני כובד משא חובת ההודאה עליהם ויטפל לפני מיראתו שלא תהייה לנקמה ממנו כי רוב המסון בעולם יהיה לאחד מנ' דברים . לשזבו מאת הבורא יתברך או לנסיין ומבחן או לנקמה ומכשול . וסימן הזובה

טרפא לנפש

בר ר"ל שיכנע מעלמו וזכר המחבר עשר סבות האלס שענווס יכנע כלום כדי שיעור לו האלס סדך שיסרם ולא ימסין מלכנס ער שיפגע בו פגעס רעים ולכות כמו כלאבנות רק יכנע במדרגה כשמוטס וספ' והיוד' זכ"ס לעיל כשער ע"ס סוף סדך כ"ל סה ונשער הפשוטה פ"ו ע"ס וחכ"ס :

פרק ד נבזה בעיניו נמאס פי' הסדך אלפי' סהוא הולך ממס וכו' אינו מתנהג כזה אלא סה נכזה בעיני עלמו כו' וכל החומר ואמר כהספס שנין אדם לחנינו כמ"ס ולא עפס לרעשו רעס וגו' : יהלמי צדיק וגו' פי' רשאי סוב לו שיוביחו וימני נבזה אמת ולקס סכל מהלמויו ותוכחתו סדך . וסלמטי ס' יכס אוחי : ובסול שרברו פי' וגמול על טובות ספי' : והרי כשסספרים בגבורתו כי כרי שישוב אליו כמ"ס ויגל אונם למוסר ויאמר כי ישובון סאני פי' רשאי נמס כמיכיר הליקיס כוס מנהל אה אונס פוסר וכאלו אומר לנפס שישבו כעונס . ורמי פי' ויגל אונס פי' שסמע בגורו וקגלו מוסר : כי רוב המסון כי לשובה סאת הבורא יתברך ר"ל אה סהוא לטובה או לנסיין : מהתעסק בה כעטוס :

פת לחם

פ"ק ד נבזה בעיניו כו' וכל הענין סהוא מדרג כמנהג סדריק עס וזלמו סועל זקק וכו' לא רגל וכו' לא עשה לרעוה רעה וכו' כרי סתלה סכל נכזוס כענינו : כשיפגע חכמים כו' כשידמונו לו אלקיס חכמים יודעו אלקיס ויודעו מורסו : והחסירים הקרובים כמלה פרע נגלו סוכס ואלפי' סוכיר כעלי מעשים : יהלמי צדיק לרין סכל סוכס וסוכיר כמו סולס סכל כו' אה שמחוקק סיהלמי ויכתיב סדריק ויסבר ודון עס ולקח זס ממע לסחד : חייב להכנע כנדי סלף יכנע רומו כשכח בני אדם אוחי : וכסה אותם סעלמס מנטי אדם ובס סדריק אהו ולא סעלמו ער כנס : כי עוני אגיד כרי שלטון אגיד מורס כעלמו מנטי אדם שילטון סהוא פעלמו לסגוד : ליסרו ולהוכיחו ליסרו על דברים סידועים לעלמו לפועל רע ולפוסית על פניו כדכיים סהוא דן אה עלמו לקפ זכות . ואמר ליסרו ולהיכות פי' בחינות א' שיהיה מיוסר כוס פי' גם כענין מנטי אדם נחשב ליסודין ויכתיב כי להוכיחו כולו לגרל לו פי' בני אדם סהוא דבר מנוסס ואולי סיה טועה כי ער סהה וסכור שלון כוס גנות : ויגל אונם למוסר כגלס אונס למוסר כלה כדי שיקמו מוסר ולמדך למוסר סהוא מלשון כעבור סהוא אחד משבועי סלמ"ד : יכנע לאל יהיה נכנע וסר אה שמעטפו מטי שמעס סועמס עליו חובת סדריקס חיסר גם ישל לפסו כדמות מנטי סהוא ירה אולי כמותו ופי' לכניס חירו ממנו : לשובה סאת הבורא סהוא ימי מנין כוס לסעוד לו : או לכניין ומכין סכסיון כממון סהוא לפעמים ככנל סכסד גדול לנפס סדריק ולפעמים כמייסית כרות גדול ליה' כי לטעות סכיון ומכין כיון לנטי כמותו כניסין אה לסדירות מדרגתו לנטי כדיות כמו סלמרו כמירי כר סכיון אכרסס וסל לרעות לו סוכיר כעלמו מדרגתו כדי שיער סהוא נתיך לסוכסס אומן וכמו שסמרו כדוד : או לקבמה ומכשול גם כזה פי' כי בחינות אה סעלמו כן קמס על פענו ע"י עסרו כמ"ס כתי שמתחייב כרונה סהוא ומכר למלכות או אונס כורנו וסוה מתעשר כנדי סיהרגוהו לקח

טוב הלבנות

זכר המחבר בזה הפרק הוא לעורר לב האדם שיקח מוסר מסיבות אלו כשם שהם מקניעים לבנו הערל בעל כרחו כך החי יתן אל לבו תמיד לדחות הכעסה לנפשו בני עלם טומו וסכלו :

פרק ד בני אדם כי אדם : נבזה בעיניו נמאס מה סהוא נכזה סהוא נמאס כענינו אף סנונע כעבורו אינו חושש כגון חזקיס מלך יהודה סגיכר כעלמו אכיו על מסה של חבלים והכיע עלמו לפי ענין דורו וכמה כערכו חז"ל : יהלמי צדיק חסד ויוביחוני וימני נבזה אמת ויכתיב צדיק חסד ויוביחוני וימני נבזה אמת ויכתיב חסד : שחזר רעים לפני טובים יסלו ויסומו רשעים לפני זיקיים : והאריך לו אינו נפרע ממנו כעלמו לפרסם מעשיו כענין סלמרו סהמלה סס סלמס כסכפ ספרעים ממנו כעלמו : כרי שישוב ללומר נופה לו והסן כהדקדק : במעות בני אדם בו שמחוקקס אוחי ללדיק : ויכנע בלבבו סן יקלסוהו עונס יוסר גדול כעבור כזה בני אדם אוחי : כי עוני אניד וגו' כן רלוי לזה סידלג מהסעיו : ויודה לו יסן כזה ויהודלס : ויגל אונם למוסר מגלה לאונס ענין סיקמו מוסר כעכילו : כובד משא חובת ההודאה הלעככות רוב הודלס וסכח להלל הגומל אוחי סדריקס כוכים ככלו : מיראתו ממתה סלריק סייחל : לנקמה כעלמו כלו' לעונס על סחלו : כי רוב המסון כל כני

ממנו ולפעמים סהלסס נכסל ע"י ממונו כעסו כמו קח סנהלס

שערי הכניעה

שיהיה בעליה מרוד בקיום חובות הבורא מהתעסק בה ותהיה סבה להוסיף במעשה לאלהים ולא ישים לבו לטובה ההיא ולא יבטח עליה ויוציאה בחובות הבורא דומה למח שמספר איוב ממנהנו כמסמונו והיאך היה מוציאו בחובות הבורא ואמר במעש במחנותו בו (שם לה) אם שמתי זהב ככלי ולכתם אמרתי מבטחי. וסימן הנסיון והמבחן שיהיה בעל המסון מרוד בהורגתו על שמירת מסמונו ולהוסיף עליו ולפחד עליו מן הפנעים מקיום מה שהוא חייב מהוראת הבורא עליו ובעליו מנוסה בו אין לו מסמו אלא אורך הדאגה בעבורו ושמירתו ושיהיה בא עליו לידי חשבון ובכמותו אמר הכתוב (קלח ז) כי כל ימיו מכאובים וכו'. וסימן הנקמה שיהיה בעל המסון מרוד בתענותו בו ובהנאה מפרוע חובות הבורא וחובות בני אדם שהוא חייב ממנו ושכח בעל הטובה ולא ירגיש במה שהוא חייב עליה מהעבודה כמ"ש הכתוב (ישעיה כב) והנה ששון ושמחה הרגו בקר והשחוט צאן וכו' ואמר (שם ה) והיה כבוד ונבל תוף והליל ויון משתתהו וכו'. האת היא הנקמה ברמות

טרפא לנפשא

אם ישמרי זהב ככלי פי' מצערו ומצתתו. ככל ל' מהשכח. או אם אחרתו לכחם חתה מצתתו. כחם קבוצת זכר ואולרות ואמר שם אם למעט מחקן דלים מה שכל חפץ ממני לא מנעתי ויחר מה שמספר שם מהקבו השוב שעשה כזמנו: וסימן הנסיון והמבחן בו הוא ע"ד מש"ל בשער כסמחון כהקדמה כס' ובאחר מקומות שמימיני תכמת כבודו וכו' ביצירת האדם נמצא הוא רץ ביעש ויבא"ל לנחון אותו כחמה מיו כנימות כס' כרע אל כבוד כדי שיהיבו אחר זה כמנוול והסוכה כפי נתיבות ע"ס וכמה פעמים הכי את האדם בעשיות וכפארה אדם שאין לו שום הנאה מעשיו רק שמרדו ומסוף עליו וגם אינו מקיים בו שם סכוח חייב לעשות ממנו כבודות עליו לכו' אוי ועל ששערו הוא לו לנתיבו ולמנחן ולעמיד נתיב ליתן דין ומשון: וזכ' בשער ע"ס ע"ד ומשם שאל דזה מי כהשר הטובות כו' והוא העללים מנסה אותו כס' ללחוח בו שפסר מרוע כמלפון ותשיחו סוכה כו' ע"ס: וסימן הנקמה כו' ומתד הוא כמעט עו"ס: שפרוע הדבות הבורא ר"ל מלרוע: ושבח כמו ולכת: כמשיה והנה ששון ושמחה וכו' ויפסיד דקרא לו מחר נמות פירש נש"י כי מחר נמות נעו"ס הכניסים אומרים לנו מלח הקד"ש שלא יסיה לנו חלק לעו"ס: ועשה לנו המלכים כתיבו כע"ל וכו' וכו' וכו' ומלסל לטובו לך כינו שולחיו נעו"ס וזה מלסן הראשון והשלישי שוקעים על שמרים והוא חסרים כל טוב עד אחריותם זה לטובתו וזכ"ה לשתי שולחנות וזה משלם אל פני אבותיו. ולשני הוא כתיבו ולחוח דרך יסיה נעו"ס ואינו סולך ממנוו בדרך יסיה חיי נעו"ס ימיו וזמנו ובחמיתו יסיה נבל: ואמר והיה כבוד ונבל וכו' ואת שועל כו' לא יבטחו ומעשה ידיו לא ראו. ישישי עוב נחלם כלאו לא ראו כנרותיו: וזאת היא הנקמה ברמות הטובה הוא כוכר בלכותו ושימענו כמעטנוט עקן לו עשור אבל נחלם

פת לחם

שנתנה עניו ותעל: מרוד בקיום כו' מהתעסק בה שקום חובות הבורא מעידו מלפנתעסק במצירת העובדים וההכרזה כס' ויחא קסיה לו כסכ להוסיף במעשה העובדים: והיאך היה מוציאו בחובות הבורא שנלמד אם ארלה אובר מנוול לנפשו וכו': במציתו בשחונו בו שאל נפת כמנונו: זהב ככלי ג"כ לשון כסמחון כמו כי פי' יסיה כסכין: מקיום מה שהוא חייב מוסך על מלח טרוד שהרגשו בשמירת ממנו והספחה וכו' מעידו מקיום חובות הבורא יסוף מה שמרד לעולם כתיבו כעובדים: אורך הראגה כו' שהוא דואג חשבר בלבו שלא יסחד ממנו ועמל בשמירתו כמנוול: ושיחיה בא עליו כו' מוסך על אין לו ממנו אלא וכו': לידי חשבון שיתן דין ומשכנו על מה וכמה הוסיף ממונו בעולו: מכאובים וכעס וסופים גם בלילה לא שכב לבו על הורך כדאגת אמר מכאובים ועל המציה אמר וכעס לשי שמציתו ממנו הוא כו' נקמה עליו הוא כו' ועל המיד על נתיבו דין והסכון אמר גם נתיבו וכו' בלוי' גם כקבר לא יכבד כמנוסה כי יוכתח לעמוד לדין: מרוד בהענוג ובהנאה נגד אהבת הערב והכח המושלל שבערב שיתן תענוג וכמנוול שיתן הנהגה: מפרוע חובות כו' שפגענו והכאה מטיידי איון מפרוע חובות הליים: ושבח בעל הטובה ושכח אשין כפת"ח והכ"ה בלוי' כמו ומלכת: והרע ששון ושמחה כו' ואמר והיה כבוד כו' ויפסיד לכן נלה עמי וכו' וכדורו מתי רענ וכו' הרי שיהיה כעובר והענוג להם לתעו גזולה כמיש האובלים למעוטים וכו' וכנ"ש במרחא נתיב הליים וכו' והא ימלט מנקמה נעו"ס' ככר נלמד ומלסל לשולחו וכו' ולתן נקמה גזולה מנו: הנקמה ברמות הטובה שחלמה

שוב הלבנות

כי אדם אכר להם ממון בשטח וכרצו: מרוד בקיום חובות הבורא מהתעסק בה הוא יותר טרוד בקיום חובות הבורא להודות על גמולו הטוב ממה שהוא מנוול מהתעסק בהלחמתו מן חנדיף טובות על הולדתו לאלהים וקטל ואספ: ותהיה סבה להוסיף במעשה לאלהים כל עוד שחכרה טובתו ויסיף אומץ יותר בעבודה לאלהים מירלחו מן חנדיף טובתו על עבודתו: וזכ' ישים לבו לטובה לה שימח בעבודה: וזהב ככלי מקוים: ולכתם קבוצת זכר ואולרות: בהרגשתו כענוו: ולהוסיף עליו דואג תמיד לקבץ ממון יותר: ולפחד עליו מן הפנעים מקיום מה שהוא חייב וכו' ר"ל שהוא יותר טרוד כפחדו על חובו ממנו ממה שהוא טרוד בקיום הולדתו לאל שוא חייב עליו: ובעליו מנוסה בו זה הוא סימן הנסיון שנסה אותו אלהים איך ימנהג בעובדו זו בעבודת ה' : האות שאין ממנו שום תענוג שח"כ היה סימן נקמה וגם אינו מקיים חובות אלהים כרלוו כפי היותו סימן טובה: ומשיחיה בא עליו לידי חשבון עתיד ליתן על הממון שנידו דין והשבנו אם פרע ממנו חובת אלהים כרלוו לו. ופך הקב"ה מלריך אפו לו ועוצר האמון אחר דין שיש מדרוך להסיבו אליו לטובה ולחולל ממנו מרדוך חובות הבורא יותר ממה שיערד בחובות הבורא: וחובות בני אדם מרדוך ומעשר וגו' ושבח בעל הטובה להודות עליו ע"ס: ולא ירגיש במה שהוא חייב עליה אינו מניח כלל לעבוד אפו לו ועוצר

שער הכניעה

הטובה . והמטביל כשתבוא לו טובה והעולם מקובל כחפצו ככל ענינו יכנע מיראתו שלא תהיה נקמה מאת הבורא כמו שנאמר (קהל פ) עושר שמור לבעליו לרעתו . והששי כשהוא קורא בתורה ובספרי הנביאים ורואה הגמול והעונש ויודע בנפשו כי קצר בחובות האלהים התחייב להכנע ולהשפל לפני הבורא יתברך מיראתו את עונשו כמ"ש ביאשיהו (מלכים זכג) ויהי כשמוע המלך את דברי ספר התורה ויקרע את בגדיו ואמר לו הבורא יען רך לבבך ותכנע מפני ה' . והשבועי כשהוא מתעסק במעשה מסעשי העבודה כצדקה ותפלה או מצוה או רשות או תוכחה שלא יתעסק בו וכלבבו שום נאה ונובה אבל יכנע וישפל לפני הבורא בנגלה ובנסתרו ואל יחשבהו בנפשו למאמה אצל אלהי שהוא חייב בו לאלהים מכפלי המעשה ההוא כמ"ש (מייס ו) במה אקדם ה' אבף לאלהי מרום הירצה ה' באלפי אילים וגו' הנוד לך אדם מה טוב וגו' :

פרק ה אבל אופני קנות הכניעה והדרך שמקל אותה על האדם הוא שתהיה מחשבתו ורעיונו תמיד בשבעה דרכים . אחד מהם שורש הויתו והתחלתו מן הבלגונית והדם אחר התעפושם ובאוש ריחם ואחר כך הוא נזון מדם הטומאה כל ימי עמדו בבטן אמו , אחר כך יצא והוא חלוש ודל בגופו ואבריו ואחר כך יעלה מן המדרגה הזאת אל

מרפא לנפש

כפי דמם נקום ממנו על מעשיו הרעים ויטיה עשרו לרעתו כי על סרוב הוא נועט נעשרו ועשה כל מעותו כי נעשרו ואם היה עני דל לא עלתה על לבו לעשות כמיש כשער עים ס'ו חסם שלא ישים עשרו כסד להמות כנורא ולכן המטביל כשהוא לו טובה ויראה ועד יבא בו ויכנע מן ואליו עשרו שמור לו לרעתו : והעולם מקבל כחפצו של עניו כסודו ותענוגיו סוף מקבל כחפצו . ויז מוקבל כחפצו : את דברי הספר שמלך כתוב שם יורק כי חזקן וזת מעלך וגו' : ואמר לו הבורא יען וגו' לכן סני לוספק אל אבותיך ואלהספק אל קביותיך בשלום ולא מראינה עניך בכל מעש אשר לטי מביא על הפקוס כוס ע"כ : כצדקה וכו' מי לו שמתעסק עם כסוף חוב ומלוס מתירג מצוה או שמתעסק עם שהוא כסוף כמו תמלות ונקשת סנהלים וכיוצא בנקשות או שמתנוב יותר ממעשר עד חומש וכיוצא נגמול חסדים עובדים שם יתיר מנדקס : במה אקדם ה' אבף אחיה כסוף הנוד לך אדם מה טוב וגו' :

פרק ה אחד מהם שורש הויתו כו"מ ס'סל בלשם דברים ולין חסם כל ילוד עטירס דע מלין בלח כו' : מן הבלגונית ענין הפסד מענין כנגד תלס : אחר התעפושם וכו' וזל מ"ה וס ידוע נחמת סענע מלין נכנע לכהתס שוס סויה חליכי יספיד ויסקלק להפטיס זורה כרלשונה וללגוס זורה אחת כי הסעדר יקדס לכל סויה וסוף אחד מוסקוס סויה כמו סרגיניה סורע לא ילמחו חליכי יריקנו קודס לכן בלגן וחליכי ילמחו וכן עפת סורע לא יסויה ממנו סולד

פת לחם

כונתו ית' לנקמה רק שלפי הכרמה נראה לעינים שהוא עונש : והעולם מקבל כחפצו גרסינו עמיס סעולס וסרניס וסרניס לו חלפו : מורשבתו ורעיונו מתחבס סעולס וסרניס : ופרק ה מן הבלגונית והדם הבלגונית מלגון כנגד תלס שוא ענין סקתוס סדנר ממכות כחוק למכות תלס וסנה סחמ כחלם מן סדס וכוסיה סדס מן כמזון סלחר שנהטל כמזון כליטומחל ועעס ממו מין כליו וזלס מלין סכול נבלע כלכרס ויחפוס ממנו סדס וז"ל מן הבלגונית וסדס : אחר התעפושם וכאוס ריהם סנהלס ילרס סולד סעס סכרת ולכן יקדלס סס סכרה כמו נענין סורע סויה קרב סהלס כלן חלפי סלמיה וכן סיה סלכרות קרוע וסנה סלגונית וסדס סם סורס סויה וסרניס סעולס וסכנלס סם סחלת ססויו ועל זכ אמר סחלת סורס סויה וססמלתו : מרס סומוסדס סדס נדוס : חלוש ודל חלס ככחוי

טוב הלבנת

רק כדי לאכול ולשתות ולשמוח ותענוגים : והעולם מקובל כחפצו עמי העולם ומקרוי נמשכים לו אחר רענו וכמו גם את העולם נקן כלכס (קהל פ') : כיראתו ממש שהוא ירא : לרעתו לנקמתו : או מצוה או רשות או סחלת מלוה או סחלת רשות : שלא יתעסק בו ובלבבו שום נאה שיתגלה בלבו מחמת מעשה עבודתו : ואל יחשבהו בנפשו למאמה אל יחשב סעודיה הזלס בלבו לכלוס לפי גודל החוב שהוא חייב להבורא . ולפיכך אדרכב לרד שכלע על מעשע עבודתו בעקר חויבו : אבף לאלהי מרום כרסיה כסוף עכנע : הנוד לך אדם מה טוב כי אס עשות משפט ולחבת חסד והלנע לכה עם חלכיר ,

והלנע לבת היינו לבק המסור ללב והוא הכניעה לאל המעונה בלב האדם :

פרק ה והדרך שמקל אותו וצדק שיקל ענינה על האדם : מן הבלגונית מענין נפסד ונדקב כמו שגמלך על בנהס . * וכבר אמרו הרלשוטיס מחכמי סענע מלין זרע סוס סולדס יכול לקבל סויה חדסס וזכריס עד סיפס וירקב ויסיפין זורה כרלשונה סעליו ככדי לקבל עליו סויה חדסס וכן נגריכ סורע לא ילמח בלרן עד סירקב ויפסד סחלת בלרן וסויה סלמרו סהעדר סכה לכל סויה וזכרו למעלה וכן סיפס סורע זורה מוכנת להיות סולד עד סקרקב וסכרת סחלת וכמ"ס כהקדמתו לספר ילרס רמו חז"ל בלמרס מלין בלח סרס סכרה : והרס דס עמח מזרע אמו : ובאוש ריחם סכרת ריחם : דל בגופו כחוס זק כמו דלות ורפס (כרלשית מ"ח) : ואר"כ יעלה וכו' עד סניע לרוב סנטיס חלפי יחלו מי חוקס . * סלמרו סענעס סנה סנהל סולד סלסס יסמיד כגובס עד כמו כ"כ סנה ואלס סוכוס סענעו עד רוב סנטיס : ולמרו עוד סכל זמן גידולו כקומתו ובעניו סויה עלול לכל מיני הללס בעבור סקתוס סחלתה כו וכלפי זכ אמר סלעולס ימי אדם רעים אס עד רוב סנטיס אס סלמר רוב סנטיס ססימס אשר מין לו סחן כסס ממסמסס ובללס עליו :

הסמוכה לה עד שיגיע לרוב שנתו, אחד כך יחלו ימי הזקנה עד שימלאו ימיו. ואמר אחד מן החכמים אני תמיד ממי שעבר במעבר השתן והדם פעמים היאך יתנאה וינבה לבו כי המחשבה כזה וכדומה לו מענין האדם מחייבת הכניעה כמו שאמר דוד המע"ה (תהלים קמד) ה' מה אדם ותדערו. ואמר (חיוני ד) אדם ילוד אשה ואמר (תהלים כב) ואנכי תולעת ולא איש ואמר (חיוני כה) אף כי אנוש רמה וכן אדם תולעה. והשני כשהוא חושב בעוצם מה שגיע אליו בעולם מסיני הנסיון כרעב ובצמא ובקור ובחום ובחלאים ובפגעים ובדאגות אשר אין לו מנוחה מהם כי אם כמות וכאשר יתן האיש הנלכב אל לבו כל זה ויבין הולשתו ומעוט השגתו וקצרת ירו מדחות מעל נפשו כל זה. יכיר מצורת מעמדו כי הוא אינו כמו אסיר בעולם הזה אבל הוא אסיר באמת ויכנע בניעת האסיר המושם בבור אשר אין לו תחבולה ולא יכולת להתיר את עצמו סבלתי אדוניו כמ"ש (תהלים עב) תבוא לפניך אנקת אסיר ואמר (שם קמב) הוציאה ממסגר נפשי. והשלישי כאשר יחשוב בחליפתו ובוא אליו המות מהרה והמסק מאוייו ותקותו בעת ההיא ועזבו כל קניניו והתיאשו מקחת מהם שאומה לצדו ומהועיל בהם בעמדו בקבר וכבר חלף אור פניו ושחר מראהו וירום תולעים ועפרוש ומתלא ויהלפו סימני יופי גופו ויחזק באוש ריחו כאלו לא רוחץ ולא מורק ולא הפיח ריח המוב, כי כאשר יעבור על לב אדם זה וכיוצא בו יכנע בנפשו וישח ולא יתנאה ולא ינבה לבו ולא יתנשא ולא יתגדל כמ"ש (ישעיה ג) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפך

טרפא לנפש

עד שמכירה זכ"ל האל"ד בקרקס ט' לבי יזכר וכן רמזו חילי בלחמם מחון בלח מספס. מרומם פכ"ל: ממי שעבר במעבר השתן כו' שני פעמים עובר האדם כמותו מקום שהם והשתן עובדים דרך שם אחת כנתיבתו נחתם כחלש וסעתי כיתולתו לאחרי העולם: אדם ילוד אשה קל וימים ושבע רגזו: יכיר מצורת מעמדו מן נודם מעמדו עש"ו יכנע וידע שהוא אסיר מהם פעם ואינו כהמשל הדמיון כשנלחם שאלהם הוא כמו אסיר רק אסיר ממש שחיי נבלם שאין לו יכולת לרחות מעליו כל הפגעים והחלאים כמתרגמים לנשו על כלבד אל"כ חיוני כשחוט ובכתיבתו כמו האסיר: כאלו לא רוחץ וכו' ולא הפיח ריח החב ר"ל שם נקבד מבלתי ליוול לא רוחץ מעולם או שלא היתה ממנו שום ריח טוב נחשו. סיפה מלי כסיחי גני

פת לחם

כחמותיו ודל כנשא: יהלו ימי הזקנה יתחילו: השתן והדם פיעים מעבר הכתן פעמים דכינו בלח ואם וסדס בלח לנדס: אנוש רמה וזון הכוסס על החולצה ורמס פלחמ מוטו כי אף נחיו כמ"ש ח"ל אף כי חנות רמס חלו כמס שכלם וכן חרס חולטס כו': ובפגעים עני יד או עני רגל ח"ו ומכות אש וקדומס לוס: וביעוש השגרתו וקצרות ירו מדרחת כו' שאלס חיוני יכול לרחות כרעוט כחלות עליו מעני שני דכיסס כחחד מפס שחיוני חודע ומשני כשולו מפס סיה כחלות וכמס יודס כרעס וחוליו אס סיס יודס סיס לחל ידו לכסל עמנו כמו שאלמנו כמסי כרפוליס כרפוליס כחלמי כחלס שפלותוס כנענע כמחיס סיה כמחלרס מחלמו וחסטי לכיסר שפעיס חרס יודס ומכיר אותן כלחתו וכמס יעל חולס חיון לחל ידו לשיגו דיכיר כחול ועל כחלותו חלמ שייעוט כשגרתו ועל מעבר וכלתו חלמ קלחת ידו כמו קלחת יד מדרות: מצורת מעמדו כחול עומד כחלור: אינו כמו אסיר כו' כלי חיון לומר עליו שהוא דומס לחסיר כחול סיה חסיר כחלמס כדיכיר כדכיר כדכיוני חיוני שוס ממש לכדכיר ענדמס חיוני חלמס או כחול שוב ונדק לומר כחול כחול עמנו: אין לו החבולה כשכל ולא יכולת כחול: בחליפתו ובא אליו החטת מהרה על ופולט כחול חלמ חליפתו וכל הפגרות כל כחול קודס זמנו חלמ וכל חלו כחול מרסס: והמסק מאוייו והקרתו חלו יסיו חלוחיו נכספוט וחלמ מחליוו הקותו נגד חככס הערד וחככס סמועל: וכבר חלף כו' דכיוני כחולו קודס מותו: ושחר מראותו ע"ל נלרס ל מחרות כתי חשך חלרס חלרס וחשכר סחול מלכון וכמו כשחר עלס סחול לזון חור וכו' הוא מוככ על מלח חף: כד סיפוטס והמוגלל חלמ לא רוחץ ועל חליפתו כיופי חלמ ולא מורק כמו חמוריקו ככיסס ועל כחוש כריח חלמ ולא כסיח ריחו כסכור וחלמ כסיח מלי כסיחי גני: ולא יתנאה כחכמס ככמות נגד חככס הערות שסרס לך וזמל חככס נכרסס על חככס החלוחיו לא יגכס לנו כבכורס כי גס כה חלוחיו וכוכו או וכו"ל כה גברותו ולא יתנאש ויזכר עינכס קנינו לא יתנאש כשכרו וכלכר יזכור כיוזנו כחלוק חלרו וככסס חלוק ופולט לא יתגדל כככור: חלמ כו' אסיר כשמה באמו כלי וכו' כחלמותו ורעס שם סמוך לוס חרעכס מעלות סר"ל כחלמרו כי ככס החלוקי ס' נלכות מכיר מירכוליס ומיכוד

שוב הלבנון

יחלו יתחילו כמו וחלחלה שני שבע הרעב (שם מ"ב): שימלאו ימיו ימי חייו לזמור היותו מספס כרוחה והכליטו עשר וחלסר: פעמים שני פעמים סה' כמעבר ספס חודע לרחס חלסס והס' כשולד דרך רחס חס: מענין האדם ממקרו: אין לו מנחה ברום חיון לשס חרס כסתון סימלס חלמ המקרייס עד עימס: הגלכב כגון: וקצרת ידו קולר ידו מררות מלדות: מצורת מעמדו חלמ סעמד חלמ על כנה"ו: כמו אסיר דומס חיון ומשל חיון ככלד: אסיר באמת אסיר ממש: לדרחור את עצמו כמו קוטס ומחיר: אנקת אסיר האדם הוא אסיר ושני מעני החמ וקרותו: ברחיפתו ימיו חולטס וככיסס: והמסק מאוייו חספו: לצדד לחמוט: ובגולל לחס: באוש כרמו: ולא הפיח ריחו הרוב כחלמ לא נתן ריח חסוב ממנו כמו סיחי גני יול כשמו (שיר השירים ד'). וממס שריח הכל לחוסס הוא מהחלקיס הקקיס חלד חיולחיס מכל דכר חלמרו ועוליס כחיו ומחמועטיס ע"י רוח העוש לכ נחלמ על לשון כרוח, כי ישער דכרו כשכמות חלמס כחלס כחלמ לא רוחץ וכו' ולא סיה לו שום ריח טוב מעולם

כי במה נחשב הוא ואמר (תהלים סג) אך הבל בני אדם כוב בני איש וגו'. והרביעי כאשר יעביר על לבו מה שהוא חייב בו מעבודת האלהים על רוב חסדו עליו וגדול טובו אליו והתעלמותו מן המצות השכליות והשמעיות וקצורו בהם והפסק מענותיו ואמתלאותיו בבוא יום החשבון וחרטתו במעמד הנמול יכנע ותשבר רוחו כמו שאמר (מלאכי ג) כי הנה היום בא בוער כתנור וגו' (שם) ומי מכלכל את יום בואו. והחמישי כאשר יחשוב בגדולת הבורא יתברך ועוז נבורתו המשקיף על נראהו ונסתרו ויתן אל לבו הענין הגדול הזה כמו שזכרו רבותינו ז"ל על הרבה חסידים שהיו בדרות העוברים מן המורא והגדולה והוא מה שאמרו נתן עיניו בו ונעשה נל של עצמות ואמרו על יותנן בן עוזיאל כשהיה דורש בתורה כל עוף שהיה פורח עליו מיד נשרף ואין ספק שמעלת הנביאים למעלה מסעלתם ותמצא הנביאים כי היה כהם נמס וכורעים ומשתחיים בפניעת המלאכים כמו שאמר בדניאל ויהושע והרבה כמוהם ותמצא בספרי הנביאים כי המלאכים כורעים ומשתחיים לבורא יתברך כמו שאמר (נחמיה ס) וצבא השמים לך משתחיים ואמר (איוב ד) הן כעבדיו לא יאמין וגו' (תהלים כפ) ובהיכלו כלו אומר כבוד ואמר (ישעיה ו) וקרא זה אל זה ואמר קדוש וגו' ובמה שהוא נראה לדעתנו מצד ברוריו כמו השמש והירח והכוכבים והגלגל הארץ וכל אשר עליה ממוצק וצמח וחי די למי שיביין וישכיל כמו שאמר (תהלים נג) מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו חשבונותיך איש בער לא ידע וגו' ואמר (ישעיה ס) כל הגרים כאין

מראש לנפש

אלו נפשו: והפסק מענותו ואמתלאותיו שאז נחמד כמול לעו"ב לא יסו לו שום פסוק ואמתלא וגם תהיה לא יחיל נפש כחיה: והישרה במעמד הנמול יתחמט כי מי מעשיו המנוגים נעשה בחיי כשעשם פליטם וגם אל יראם כמול הסוד לדיקים וסוד לרשעים וילך לו ולא יועיל רעמו כי מי שטח נפשו כו': ומי מכלכל וחי יוכל: והחמישי כאשר יחשוב בגדולת הבורא יתברך ועוז נבורתו כו' ויעלו יוכל לייצר נפשו ולחם אל לבו גדולת כבודו ית' כשיתן אל לבו הענין הגדול סוד נפשו מן המורא הגדול והסגולה שיהיה על חסידים ואנשי מעשה נבזרות אלא שום ואחרונים כשם גדולים שזו מעשיכם שיהיה ביום לבחית חמית ולמחית לתי שבו רואים כמיס חיל נבחרו וכבוד נקמותו אין מספר וכן טרפ ומסורס מכנגלות ששש הארץ לוריא זיל והלטריו חולקס רניס כיוו לטניס וכחלר עירור הכחמים כגדולס סמכריס ענד אצוליס כמו אריסו ואלנעס דומיסיס כמסורסמיס ולמו רואיס נכר' סכביזיס אחתס פול ועדסי כדלוחס כמלכיס וכמו שסכר סוכר כשעלס חסל נבחרו: והמלאכים כורעים ומשתחיים לבורא ית' סדוע איכ מס אנוס כי סוכנו אין יריס רלסל לסנפלוס ענד מלך ארצי טורט ועליון על סכל וף נס סחול סמקף טלו חמיר על נגלוטו וסכר: ואמר וגו' תהלה לך לכן סוללו ובעט וגו' איך סבוב כפי חומר ארץ כעשר יסודס וגו': ובמח שחורו וגו' ריל לכו אף עשיר גדול וכלנו אין ענד כל סעולס ועלולו לבלוס כמיס כסוף שער סכריס כמל סילר סיוולר כנוור פ"ס מ"ס אף לפי דעסנו ספריס וסכל ללח לכ כמס שאלו ראלין כעיסנו כנרוליו כגדולס והסגוליס: ככו חשכס כרי ככר סכחי לעלס דברי סמכ"ס ססמס כול מלס וסביס סמס גדול יורג מכדור סלך וכדור סלך יס סכפיו ליד ארץ מיל ז"ל: ועכ"ל לא עגללח ולא כרוקס סל סחול' כל כעולס כולו סחכ סוכל חמד ולא קסס כלוס קושיס כסוסוס כמיס ע"ס כי אף סכריס קססיס כול סחמס גודל

מה לרם

משען ומשענס כל משען להם וכל משען מיס כרי חליסס כעשר נגור וריס וליחמס כרי חליסס כנבורה שוסס וכריס וקוסס וזקן כרי חליסס כחכמס כר חמסיס וכוסו פניס כרי חליסס כנבור: כוב בני איש כוב סול לנען סכסס כמחוסס כמקסיס כל מלוחסיס וקניסיס כו': על רוב חסדו כנתי' כסועלי אף ששס עמו כחוס סלל כנמול וזמר גודל סוכו כנתיס גודל כמות סעוכס: והחשקלמכורו כו' וקצורו כהם שסכריס מלוח סכרלס כסלעו ולא סהחול סס וכסריס מסס סחמול ועכ"ל וקוסס אכל כל עשליס כסלמיוס וז"ל וקצורו כסס: והחליסס סענוריו וסחללוחיו כו' וסחכר סוכרת יסען דין וסכנון יסיו סעקסיס כל סענוריו וסחמללוחיו וזמר סענוריו וסחמללוחיו ענד סכסלמלוחו וקצור סיל': וחרטתו כרי כסכויסס עיסול על משייו יתמרג על מעכיו כרעיס ועל קצורו כעוכיס: כי הנה היום כרי ססיס וסו כל דודס וכל ארץ סיו ונחליס וגדוליס כין בני אדם: כמו סחמור וסחריה נכסי': סמוצק וצמח וחי סדמוס וכסמח וסחי: וכאשר

משעלס: השכליות כמו גול ועריות: והשפעות כמו שפטמ וסכר כחלל: וקצורו בהם מקלר כקוסס: והפסק מענותו וחי' מיס אל לבו אף כל יסיה לו שום סענה וסחנה ופוס אמתלא כנורו יום סוכוכה ויום סחשכון לחמד מיסס: וחרטתו במעמד הנמול אף יתחמט על סעומיו כיוס ה' הגדול והטורל וכריס מיסר יסכר יקעו אלה לחיי עולס ואלס לחרסו ולכרלון עולס, ולזו סעחיו חממיס יסיה סממד סממד גכל כלי עולס: כי הנה היום בא נחמד על יום הדין שלחה חמית חממיס: ומי מכלכל את יום בואו מי יוכל לסעול חס היום סהול: מן המורא והגדולת הנסיס הטורלס והגדולס שנלחו מן חסדיס סהס, כמו לכל מורא הגדול (דברים ז'), וחיך אף קנן כערכס וכ"ס ענד הנביאס וכ"ס ענד המלכריס וכ"ס

כערכו ית' בדניאל שאלך אל המלך והיךך יוכל ענד חלדי זה לנכר עם חלדי זה (דמלאי): וידישע סהשחמיה למלך וזמר מה חלדי מדבר אל עבדו (יהושע ה): הן בעבדיו לא יאמין וכמלכיו ימים סהלה, וסהלה לנען גוללת: ובהיכלו כלו אומר כבוד כל המלאכים חמד כהכל קדשו מנכריס עס כענדו: סמרוק דכריס קסיס וחוקיס שנלחך כמו ע"ס האנסיס ועריס והמחכוס. וכל דכר חוק קסיה נקדל עונק. כמו (איוב מ"ח) יעון כמו אף ויזק

שער הכניעה

נגדו ואמר (דניאל ד) כל יידיי ארעא כלא חשיבן ואכשר הישוב הנלכב המכין בערך המדברים וערך המדברים אל כדור הארץ וכדור הארץ אל גלגל הירח וגלגל הירח אל גלגל העליון והכל אצל גדולת הבורא יתברך כאין יכנע בנפשו וישפל לפני בוראו כמו שאמר (תהלים ח) מה אנוש אצל גדולת הבורא יתברך. והששי כשקורא בספרי הנביאים ורואה חזק עונש הנאים והנבוזים כמו שאמר בנאוה והנבהות (ישעיה נ) עיני נבהות אדם שפול ושפל רום אנשים ונשגב וגו' ואמר (שם) כי יום לה' צבאות על כל נאה ורם ועל כל נשוא ושפל ואמר בשתי הכתות (תהלים קמ) מעודד עניים ה' משפיל רשעים עדי ארץ וגו' ואמר (שם קלח) כי רם ה' ושפל יראה וגו' ואמר בשפלים (שם לו) ועניים יירשו ארץ ואמר (ישעיה סח) יען משח ה' אותי לבשר עניים ואמר (משלי מז) לפני שבר נאון ואמר (שם יח) לפני שבר יגבה לב איש. והשביעי כשיראה תהפוכות עיניי הברואים בעולם ומהירות התחלפות הממלכות והממשלות בו והעתקות אנשיו מענן אל ענן והשחתת עם לתקנת עם אחר וסוף הכל אל הסות כמ"ש (תהלים מט) כצאן לשאול שתו מות ירעם וגו' יכנע ולא יתנאה במאומה

מרפא לנפש

חם המרחק שמיטט ולסם : ממוצק סוף כדומם כנלל : ובאשר יחשוב הנלכב נעל כל מנין : בערך המדברים כמס גדלם שעתה על אדם על שאר הכרואים והוא כעוד גודל כדור הארץ נחשב כהין וכיש נגד פגלגל וכו' : והששי כשקורא בספרי הנביאים וכו' והכן כשער קדושה שער ד' טהורם סוף שורם לנרסם עבירות אס בין אדם למקום ואס בין אדם לחבירו כי גורם להסוק לחכירו ולשאלו ולדבר לה' עליו וכללו רכות ואס כיו למקום שכן כשבו ורס לנכד ושכחת אס ח' אלכך ואחול' כל יש כו נסוח כרות יקרא חוטא שגא' קושטת ה' כל נסס לב ואמרו כשכתתה מאן דלית ביה וכו' ואין עמרו נעבר וסכיתם מילגמ עליו וקבל כעוד כוכסר וכוכסר נעקד כאלו כאל על המדות כולן וכללו כנכ כנכ כו' ע"ש אמנם כפגום וסכיתם און מדס גדולס סימנס כי מסס כנן על הנביאים נגורס וכנמנס ומרלס חקל אל כפמנת חלל כנמנס וכלסס מסי עניו מלך ע"ש

פת לרזם

יחשוב כו' בערך המדברים לומר כאשר ישער מיעוט חשיבות עולמו ענין כל מין המדבר שפיר סוף חלק אחד מהלפי אלפים ורבי רבנות מנין האדם הנמצא בעולם : אל כדור הארץ שאלו יקובלו כל בני אדם אל קנקן אחד יחס כמות מקומם כמתחיק ארוס קצן ומעבר נגד כמות כל כדור הארץ : אל גלגל הירח הנלגל הארץ תקוע בו שפיר סרסם שסוף קרוב לגלגל ארנטיס כמדור הארץ סוף נראה לנטיע נגד כמות נלגלו סחות מהלק חלק אלפי אלפים : מה אנוש במ חסלס חמר כי ארלס שייך כו' ירח וכוכינס אשר כוננסס מה אנוש כי חזקס כו' הרי סכמך שפלות חלרס לכתבונות ירח וכוכינס : ונשגב ה' כו' הרי שפלת חוממותו ויחנך כשפלות חלרס מכלל שפלות חלרס סוף עד חוממותו יח ומחומתו לפשו : כי יום לה' צבאות כו' יום חוממותו מוכן לפשו יח על כל גלס כו' : כי רם ה' ושפל יראה וכו' חוממותו יח להשגח כשפלים וסיסיס וננסס ממרחק יודע לשון שניסס

סוב הלבחן

זיטוק כלהל תחית : בערך המדברים כמה ערך גוט אל ערך מין האדם כנלל : וערך המדברים כל בני אדם יחד כמה הם ענין כדור הארץ, אשר הוא כחמר נדברי חו"ל כדור שהקטו שסם אלפים מרסלות ועניו דהיינו אלכסוט קרוב לפי אלפים מרסלות וכן הוא אל המוטאר כמסחסיס הסוכיים קרוב להס השעור : אל גלגל הירח ככר כילרו הסוכיים צומסחסיס שפירס כננס שפירס כננסו רומה ה' דחוק מן הארץ כמו ס"ד חיי אלכסטי הארץ : אל הגלגל העליון *היה כפי המוטאר אל הסוכיים הקדמונים יסיה המרחק שמן מרכז הארץ עד נלגל שפתי ועד כנלל כלו' שפיר נלגל שפתי מהלך שפומה אלפים ושכס חמות שנה בקירוב וכל שנה מסס"ה יום ומהלך יום ארנטיס מיל וכל מיל מחלפים נאמס המלחלה : ואלס המרחק שער נלגל שפתי ולא עד כנלל הוא מהלך אלפים וכ"ד שנה, והוא קרוב מלך לדעת חו"ל כחשנן מהלך שמן הארץ לרקיע מהלך ח"ק שנה וכן בין כל רקיע ורקיע ולא חששו להוכיר הכ"ד שנה (ועי' במורה סי"ד ח"ג) חף שלפי הוכחת הסוכיים האחרונים יהיו המרחקים שלגלגלים יותר הרבה מלך והס הפיזי המרחק האינוסי שלשמת מן הארץ שנים ועשרים חף פעם כחיי עובי הארץ ומחשו עד שסוככס היותה קרוב ללך כננסוכינס הקיימים כמו טעכס שפתי חלכל הגדול הקרקס סיריסיס חמחיק מן מרכז הארץ כ"ו חף ושכס חמות ושפתיס ארנטיס פעס כמרחק השמש מן הארץ חף כל לשס השטוס על שפתי מלחך שפתיס מסוכיסיס לדעת חו"ל : עיני גברות אדם וגו' אמרו חו"ל כל המתגלה כאלו דוחק רגלי הסכינה חמר סכ"ה חן חף והוא יסיליס לרוח כו' וזה ספ"ה"ו וגו' וסח רום אלפים, וננסו ה' לנדו כיום האוה, כשיכלו הגלגלים הדוחקים רגלי הסכינה : מעודד חמויק : משפיל רשעים מוטאר שמתגלס מקללים כנס רשעים כססס : ושפל יראה אל המספיל עניו וכו' וסחי : לפני שבר נאון האנר נה כפניל הגלגל : הרפוכות עיניי הברואים לומר חף חן ככבוד והגדולה ממדת שום זמן ארוך רק החלף הוא הגלגל השפלים והשפלים יתמסלו : ומהירות התחלפות הממשלות לא כנלד שהחלף יקרה כגדולת הפחומות, חלל חף כממשלת הגדולת : בו כשולס : והעתקות אנשיו מענין אל ענין חפשי השולס הספסיס מסוכה אל רעה וכסחק, וחף על המדינות יחמר וכו' : והשחתת עם לתקנת עם אחר חף חומס שפלות חן גמחה וממשלת המדת חן חמת שחתת ועסקתה כדי שמתקין חומס חמרה : וסוף הרכל אל המרת חף כזמן ההלחח עם ולשון חן ההלחח נדבקה כפתיס ספסיסיס כי כל אחד הולך אל עולמו ולא ירכיב כור : כצאן כמו הגלגל המתחלף לדיד : לשאול שרתו כן חן האדם מחססיס למוך יכודי השאלו ושמו מלשון שחות : מות ירעם חמות יחלסל כלחוך הסור חף ירק הסדה : רחבים

שער הכניעה

מהון העולם ולא יבטח לבו על דבר מסנו כמו שכתוב (שם מ) אשרי הנבר אשר שם ה' מכמתו ולא פנה אל רהבים וגו' וכשלא יהיה לב האדם ריק מאחד מאלה השכעה ענינים אשר זכרנו יהיה תמיד נכנע ושפל עד אשר תהיה לו הכניעה טבע דבק לא יפרד מסנו וכאשר ידבק בכניעה תרחיק ממנו כל פנעי הנאוה והגובה והגדולה כאשר הקדמנו וינצל בה מן החטא והמכשול כמ"ש (שמות כ) ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו ואמרו חכמתי וז"ל הסתכל בשליטה דברים ואין אתה בא לידי עברה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. מאין באת מטפה טרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותלעלה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא :

פרק ו אבל המנהיגים שראוי לנהוג בהם בעל הכניעה הם עשרה. הראשון דעת אלהים ומדותיו הטובות והיתרון אשר נתן לאדם על שאר בעלי החיים כמ"ש (הפליס"ה) תמשוליהו במעשי ידיך כאשר יכיר גודל עצמות הבורא ורוממות גבורתו והכמתו העליונה יכנע לו וישפל לפניו וילמד ממה שצוה החכם (משלי כה) אל תתהדר לפני מלך כ"ש לפני ממ"ה ואדוני האדונים יתעלה מדמות ובהמשל כמו שאמרה חנה (שמואל א ג) אין קדוש כה' בי אין בלתיך. והשני לדעת היובי התורה והשכל ולקראו בספר תורת האלהים ולעמוד על החכמה המושכלת והמקובלת ללמוד מכנה תנאי הכניעה ומקומות הנהגתה. והשלישי רוחב הלב וסבלות מה שישנא מן הדברים ומן המעשים מן הבורא ית' כמו שאמר (תהלים ז') אם נמלתי שולמי רע ונני' ואמר (משלי כד) אל תאמר כאשר עשה לי כן אעשה לו ואמרו

מראש לנפש

בלוך דברים נחמדים : זמירות אנשי מענין אל ענין זה כונס זה ויש כנגלו חוזר בעולם כמו שצ"ח בכל עם חמון : ולא יבטח לבו על דבר מסנו כמ"ש אשרי הנבר וגו' ולא פנה אל רהבים וגו' שכל הון העולם ותענובו וקלאים רבנים כספר סוֹח ועמ"ש נרש שער כסמיון ע"ש : ואה"ל הסתכל בשליטה דברים כו' מן כס דברים סתאמרים כס ספק בנפש ומחמיו וז"ל כללו ככל נקרא דברים :

פרק ו הראשון דעת האלהים ומדותיו יודע את כלוליו ואת מדותיו טוונות און מחכנס עם בניותו : עצמות הבורא כו' ג' וטוונות און נענד כגדול כגדול וטוונות : יתעלה מרכות ובהמשל כוה נעלה ומרומט שיהיה לו חיו דמות לו להשתל אלו טוס דבר מחקר כסוה נר"ה ככל און יהיה שוס לננרלוו כמו שצמנאל לעלל : כי אין בלחד ריל כי אין יחולוס לעשות טוס דבר וולמן ונמאל קדושתם כוה מנח. וסכן : רוחב הלב וסבלות מה שישנא כו' שיהיה לנו נמדד כככלונט אע"פ שכלים עליו כמה דברים שסכ כנגד טעמו כנון לניקס מאויבו ולמחרטס אוהו וכדומה לסס מה שיקשה על האדם לקבלם כלהכס אל יחשוב ככלל כוה מחומו ית' וכמ"ס כחסידי דהכעיס על שמשי שקללו כי ה' אמר לו קלל כו' : אם גמלתי שולמי רע כלומר לא גמלתי רע אפי' לאתון שגלטו לי רשע תתם טונס. לנ"ס : ואירול (ינמל דף כ"ג) סנעלוס

שוב הלבנון

דברים לשון נסתי כמו ירבה הער בזמן (ישעיה ג) :

פרק ו דעת האלהים יודע את האלהים : והיתרון

אשר נתן לאדם על שאר בעלי חיים

כל' הכניעה לא תהיה עם דלות הנפש מפני מיטע

ידעיהם את עשפותם רק אחר התרוממות הנפש והתפארה

מהשתקף עם הכהמות וכמ"ס פ"ב ס"ז מזה השער :

וכאשר יכיר שר אל דעת אלהים שכתב למעלה :

תתהדר לפני מלך אל תתנאה להראות כבודך

לפני מלך : יתעלה מרכות ובהמשל כלומר לפני

און להעריך ענין מלוטם כ"ז און חסיה ההכנעה שגלחו

כנסתו לפניו : תנאי הכניעה ומקומות הנהגתה

כל' בנאיה דרך ההכנעה לראיה וכענין שצ"ח פ"ב

משער עבודת אלהים שלפעמים צריך להחזו בנדת

הנאוה : רוחב הלב הוא מדות הסבלות כי מי שלבו

קלר לא יוכל לסבול טוס דבר : מה שישנא מן

הדברים מה שלפעטו הדבר טעוה כעניו : אם

גבולתי שולמי רע אס גמלתי רשע אפי' לאתון

שגלטו לי רעות אע"פ שטבע אדם משה להקסס

סגלנות ויגדו לעטב ואין לומר שזונתו על סוף כסמיו ונמלס

פת לחם

כמו וודע כסס אל אחי ככות : הסתכל בשליטה דברים כו' כס ננד כנאוס וכגונס וכגונל שוכר :

פרק ו גודל עצמנה הבורא ורוממות גבורתו והכמתו העליונה כנר גיאותי שני דברים אלו סס ג'

סחלרים כסוה ית' מתחאר רכס דסיונו כגדול כגדול ויגורל שצול עמלותו כיוט כגדול ורוממות גבורתו כיוט כגדול

ומחמיו כיוט כנורל כמו שצמנר כשלים וירלו כל יסכאל תתם כמלך וירלו טעניו : אין קדוש כו' כי אין בלחד מליח

כסמיו כוה מנורית עפי' דברי מוכיבים וז"ל ככל כסמות וסמדוה כנלמרות כו ית' חילם מוכיבים כעמלותו ית' כסוה

ית' והיו והכמתו וקדושתו ככל אחד מכל ד' ח"כ און נדמות ארוס נמאל כנאוס מדס לו כה אל ככה כוהה סחלו וינדר

מסוחר כו דים כקדוש ככדי כקדוש חיל עמלותו ית' וז"כ מודומס אלו כוה דומס חיל כעמלותו אלו וזס סקר ככדי

און נלחו וז"ל און קדוס ככי סכדי און נלחו ודוק וככו : חיובי התורה והשכל מה שסחלס סחלס מל כחוס ומלד

כסכל : ולעבור על התכונה כו' לס און אוהב ונעמוד על כויות ואמר כסושכלת וימקולח כמולח כסליוהו והשעמיות :

תנאי הכניעה כו' כוה און להכנס כס ומקומות כנהגה כנאוס מקום נרד להכנס כס : רוחב הלב וסבלות כו' שיהיה לנו רשע לקבל כל דבר אל מעשה כסלול אומו און כוה ננד טעמו וקבל אומו מן כבורה ית' : אם גמלתי שולמי רע כו' מלח שולמי פירשו כו' כסכרמים כסוה לי שלוס

בלומל לא גמלתי רע לניס שגלתי און כוה שוס

שער הכניעה

כמו שאמר הכתוב ביהושפט (ד"ט ז י) וינכה לבו בדרכי ה'. והשביעי שיקטן בעיניו מעשהו ויתרעם על גפשו על קצורה בעניני תורתו לפני האלהים ולפני בני אדם ויבקש מאלהים עזר ואומץ ויניח הנכחות לכבוד הבורא ויעזוב הנדולה והיקר בעת שהוא עושה לאלהים יתברך בין לבדו בין בתוך מקהלות בני אדם כמו שאמר הכתוב על אהרן על גדולת מעלתו (ויקרא ו) והרים את הדין ונ'. והייחוד הבורא להוציא את הדין בכל יום תמיד להשפל ולהסיר הנכחות מלבו וכמו זה אמר ברוד (שמואל ב) ותרא את המלך דוד מפוז ומזכרך לפני ה' ושאר הענין ואמר (תהלים ק"ט) ואדכרה כעדותיך נגד מלכים ולא אבוש. והשמיני שישפיק לו מסכות המזון מה שיודרן ומה שימצא מאשר תהיה גפשו נמסכה ונקלה בעיניו וחסדו אותה לעמוד מתארתה הנופניות ולהפנות לפרוע חובות הבורא על גודל טובותיו ורוח חסדו עליו כמו שאמר דוד (ס"ד) דרך מצותיך ארוץ ונ'. והתשיעי שינקום מן הרשעים לכבוד הבורא ואל תשיארו מחילתו לבני אדם כצד עצמו למחול בדרכי האלהים או למי שירכב בכביאו וחסידיו וסגולתו ואל ינהג כעושה בני אדם איש את רעהו כמנהגו במחילתו להם בעושהם אותו אך יציל העשוק ויעזור להוציא מיד העושה כמו שכתוב (ירמיה כח) דינו לבקר משפטו והצילו גזול מיד עושה ואמר (חיי"ט) ואשברה סתלעות עול. וזרה בני אדם עבודת האלהים ויזכירם ויכלימם ויצום על הטוב וזהירים מן הרע בידו ובלשונו כפי יכלתו וימרה לקחת דיני האלהים ממי שרדיב בהם ולא יכנע ולא ישפל בזה כמ"ש בפניחם (תהלים ק"ו) ויעמוד פינחם ויפלא ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדור ודור

מרפא לנפש

בענינו לכל ור"ל נעטני העולם כהא: שיקטן בחלוקת שלמו זה דבר שהתבאר נעטו מלמעלה ממדרגה שהוא נכ עתה ונחש דבר שיחלוקן על קצורו ויבקש עזר מס: והריים אחר הדין וגו' והייבו הבורא כו' כן ע"פ חלוקת ירוסלמי והתא ספק משיעב אל" לוי כתיב ולבש סכינו מרו כד וסכים אה סרסן אל"ל שאין גדולה נעטניו של מלך כפי: המכוב: והתא את הברך כמיל נח שאלו כתיב ויבנו לו נלכס וסוף סענין ולמיל נח שאלו לא סיה לס ולד ע"ו וסו מופת: ליעמוד מתארתה לעמוד עמנו למעט מחלות סענין? כפי שיכול להפנות לפרוע כו': דרך מצותיך ארוץ כי תרדיה לבי מדלגתי או מהלוקט עובדי? ואל תשיארו מחילתו לבי"א בעד עצמו כו' ר"ל אע"פ שיהיה כחלום סו' סעטניו ורובים עוללים מדני עמנו לא יסו מדותיו ויסת אותו יבא שימחלו ג"כ בדרכי סלחנים כו': וכן אל יבנה בעושה כו' עושה כסנול"ל ע"ס סעטניו. עושה לטרי"א סס הנגון: ויורה בי"א כו' כמ"ש חו"ל כל מי שידו למפות ויבנה מותם כוא נהגם סעטניו ויבטיח כיוני לרשעים נפחום כמשל כפי יכלתו אלל אה חו"ל ויכלתו לסיכות אמרו חו"ל כמ"ס שמו"ס לומר דבר כמשתע כן מוטו שלל לומר דבר שישנו טעמ: בידו ר"ל שיכתוב ספרים על זה שאלו סגולתו שיהיה חוסם דס"ל לקדים ונכשנו. פ"ל: ויעמוד פינחם ויפלא לטון

פת לחם

מישט ויכלתו ואמר כוס ג"כ כי לאותו נגד המודעות אמר ויכלתו ונגד כמנאל עיי שהתלות אמר והשתדלותו: שיקטן בעיניו כו' בחלוקת שלמו זה דבר כדתיב נשאל סעטני ונכחותה לעטלה סעטניו סהוא נמאל כה ועשה מדני כדתיב אינית נכס על קצורו ונכשתה על מסכורו: לפני אלהים ולפני בני אדם כמלות שיקן חסם לקטום ויבין חסם למינרו: עזר ואוכיץ שיצור לו וגם יתקן כמו: ויניח הבורא לכבוד הבורא לומר ואמר נלכו סעטניו וסגולתו כלויס לכבוד סעטניו ולא לו: בעת שהרא עושה שלל ואמר איש גדול אי ואך לחלל כדתיב כשעולה זחא ואמר נגדולס ויבקר נגד למוד ומעשה של עסק כחלמוד אמר שיעזוב כדגולה ולא יאמר אי

טוב הלבנות

תשיארו מחילתו ורבינו אדם כצד עצמו וכו' כל' שלל ויסתוהו מרגו כמחילתו לבני אדם להאד ואחוי בע"מ שפאוי שימחלו לו תמיד שימחג כן למחול לאחוי כי וסמכדריס ככניאיו, ויש גורסין כד' עמנו, כל' ענייטס הונעיש לעמנו והוא יוטר נכון: בעושה בני אדם וכו' כשיהיה לאל ידו להטיל היצוק מיד עושהו אל יקצר מלהטיל ולומר שללו עסקו אותו סיה מוחל להם: במתלעות עול לשכר שני רעשים: על

גדול מחנירי ואך אהו חו"ל לשמו ממנו ד"ת רק וקיים מ"ס דהמ"ט מכל מלומי סכנינו ועל המעשה אמר שיעזוב היקר והחשוב על פטולת סעטניו: להשפיל ולהסיר הגברות להכחות כפועל פטולתו ע"ד חסם ונעטני בני אדם גם כמכחות ממשכות לנו: וארברת בעדודיך כו' אף סכוי מלכי כחומות מלעניס עליו או סכונוס מרדס"ל ז"ל כסוקטו על כמכחות כדכות שלל פל דבר סיה נמך כמשיכות רכ"ו אף סיה לו עלגון מוס: מה שיודרמן עמלנו או מה שימאל ככספולתו: ואשר תרדיה נעטני כו' מחמת סעטניו סעטן כמחאות מכבוס וקולס ענינו: לעמוד מתארתה גלון משיטס וסכרי ונלפון לחכמי א"ס שייין: גודל סעטניו סעטניו כמות סעטניו ורוב סכוי סעטניו סעטן סעטן כחכד ולא נגמול: דרך מצותיך כו' וסכונוס למודס מענינסי סעטניו לחלק כדקס לעטר נפש וכו' ולגם נעטי מחונס כו' דרך סקר סכר כו' דהיוני דצד כמות כעולס ואחר סכר כל כו"ל כמכסילי פחולס א"ס עיי"ן כפי יכלתו לרזן כדך מלוחי: מחילתו לבני אדם כצד עצמו כו' מנהגו סעטני עמנו סעטני כמניס אמר כמס סעטניו לו לעמלו כלומר כמס סעטניו לו לא תשיארו כו' לא ישיא סכרנל לכבו למול גם בעניני סלחנים וסיוני סס סעטניו ע"ד ענין ויכלתו על מס סעטניו ענין: בידו ובלשונו כמחילתו וסכל סעטניו ככחוס ספרים כו' וגם וינחם נלשונו ואשכר יבא לידו כן ואם כצד נעטיס כדכר יחזור לכחול מיד סעטניו: והצילו גזול סיה סעטניו כדכחולס ועל סעטניו כמניס אמר לאכתיב סעטניו עול, עול סעני כסחיס וכו"ל קמולס כלומר עטס עול: ויזכירם ויכיר להם ככדור סעטני סעטניו כו' סכניו להם ויכלתו על מס סעטניו ענין: ויבא לידו כו' סעטניו ככחוס ספרים כו' וגם וינחם נלשונו ואשכר כחולס כמלל בידו סיה חוסם אלל לפ"י סיה צ"ד לקדים כלאוט: דיני האלהים עושים סעטני וסי כמורס על כחולס ואשכר ואמר וימרה לקחת כלומר שלל וימרה כוס ספי סעטניו כבוד לכד וגדול ממנו כמלמלס ז"ל כמקיס חס"ס חו"ל חולקין ונ': לא יכנע ולא ישפל שלל חוסם מוס מפי גדולת סעטניו אה סוא אדוי גזול וליכע ממנו וגם לא יכנע עמנו עממי חלוקס

שער הכניעה

עד עולם והעשירי שיהיה במעט דברים וקולו נמוך ומעט שחוק ומעט שבוטות בשם על האמת ולא יעביר על לשונו כזב ולא ישב בסוד משחקים ולא ישמח במה ששמחים עמי הארץ מתענגיו העולם וזה סכניעה ושפלות לא מצד גדולה ותנשאו כמו שאמר הנביא (יחזקאל טו) לא ישבתי בסוד משחקים ואעלה מפני ירך בדרך שבתתי כי זעם מלאאתי:

פרק ז אבל הסימנים שבהם תתברר הכניעה מן הנכבדי שישוראו בו הם חמשה . אחד מהם בעת חזק כעסו על מי שמכבד אותו בין במאמר בין במעשה שאם ימשול ברוחו ויחול אחר דיכולת להגמס מענהו ושפלות יורה על ברור כניעתו . והשני כשיפגעו פגע בממונו או יקרהו מקרה בקרובו אם יגבר הסבל על ההרדה וירצה בגנות הבורא ויצדיק את דינו יורה על כניעתו הטובה ושפלותו לאלהים כמו שאמר הכתוב על אהרן במה שאירעו במות נדב ואביהוא (ויקרא י) וידום אהרן ואמר דוד (תהלים לו) דום לה' ותתחולל לו ונאמר (עמוס ח) לכן המשביל בעת ההיא ידום . והשלישי כשיתפרסם ענינו אצל בני אדם במזכה או ברעה שאם ישבחוהו על מזכה שעשה יכו למשבחו עליה ותהיה נקלה בנפשו וקטנה בעיניו מהיותה מקובלת ורצויה אצל הבורא לקטנותה נגד מה שהוא חייב בו מכפלי הטובה ההיא ויאמר למשבחו רב לך אחי כי אינה נגד עונותי אלא כניצוץ מן האש בים ואפי' אם תהיה נחשבת למאומה איך אדע אם היא נצלת מפנעי ההפסד המשיגים אותה עד שיקבלנה הבורא ממני ולא ישיבנה עלי וישליכנה בפני כמו שכתוב (ישעיהו ח) כי תבואו לראות פני מי בקש זאת וגו' ואמר (ס"ט) לא תוסיפו הביא מנחת שוא וגו' כ"ש אם ישבחנו כשקר שצריך להרחיק הדבר ההוא מעצמו ויאמר למספר די לי (ס"ח לך) אחי בקצורי במה שאני חייב בו לבורא אל תקבץ עלי עון קצורי ועון השבחה במה שלא עשיתי כי אני יודע עונותי ופשעי יותר ממך כמו שאמר דוד ע"ה (תהלים נ"ג) כי פשעי אני אדע . ואם יזכור ברעה שעשה יודה על נפשו בקצורו ואל יחזור אחר אמתלאות להנקות ממנה ולזכות עצמו כמ"ש יהודה (נחמיה נ"ח) צדקה ממני ואל ישתדל להכלים (ס"ח להכחיש) המספר ואל יאשימונו על אשר נלה אותו , אבל יאמר לו אחי מה שעור מה שהשקפת עלי

טרפא לנפש

עשט כמו וטן נפליטס וכן אמר נגמלא כמסדרין ויטלל לא נאמר אלא ויטלל בו : והעשירי בו : וזה סכניעה ושפלות ר"ל כל הנזכר לא יפסח מחמת גאוה אלא מחמת כניעו ושפלות כי לפעמים הוא כניע פסול :

פרק ז אבל הסימנים בו כשיראו בו אופן הסימנים שם החמשה אוי נגדור כניעתו : אחד מהם בו מ"ג לפיל מלמס : נפ"ו מ"ין טליסס יפס : יבו למשבחו עליה פי יכו עליסס למשבחו כלומר יכו למעטסו סטוב לפי ממשנאו : ויאמר למשבחו רב לך פסוק מלמסני כי כנר שנתס יזכר מולו : כ"ג : מה שעור מה שהשקפת בו מס נכסס זס

פת לחם

חלוקת כבוד לרב כמנאט שס כחיל ומ' סניח מנחנס שלא נכנע מן זמרי שסיס גבאי שנס וגס לא חלק כבוד למסס ואכסו למסע ולמנוס סקטולס כסס : פרק ז יגיביר הסבל יגכיר מוס ססכללות : וירצה בגדירת הבורא ויקבל כניון גיחית סכולא : יבו למשבחו עליה פי יזכס סכנס שנסכנס : ותרתייה נקלה בו סטובס ששסס סניס קלס נשנש כלומר כממשנאו וקטנס בעיניו ואחר קלס נליכות וקטנס כמנוס : כניצוץ מן האש בים כמו ילון מן סלס ענד מי סיס סכולא כרנג חל סכולא יגכיר סטק סמון ססיס ויכנס ארסון כן סכנס סטובס סולא סמון עוטוטו : מפגעי ורפסס כר סינו סכס סכנס עכנס מנס וגס כמו סנמלא נדכרי סמחנר סככל דכר זי דכניס מסיכילס אוווס : ולא ישיבנה עלי בו' כי סכאין סמונס מקולנל לפלך סול מחזיר אוקס למכניסס אוולי חקקס כעסו סטליכנס כנינו וי"ל ישיכנס מלי או סליכנס כנינו : מי בקש זאת בו' סינו סכלוקס סרלכונס סלינו מקולנס ועל ססינס סניח ססוק לא חוססו וסיסו דקלל קטורס מושכס סיל לי וסכנר סמחונכ . סול מוסלך כננר נכנס : בקצורי במה שאני חייב בו די סלי עני מלך כמס שחל חויב בו לנורא : ועון השבחה בבח שלא עשירי שנס וגס נכנס לעון כמלמסס ז' כסכסס שחמנר עני קלור : ואם יזכור ברעה בו אל יזכור ויגלו סונת סנין קלור למקנס חלר לכניקוס מנגנס ועל מוס ששסס עול נלחז מנס ארס חלר מנס כלומר סלרלס סולא סכא' נד סלוס : ואל ישתדל להכלים בו ואל יאשימונו בו' לא יסכיל למלא אמתלאות לוסס פננס ולסכליס סמסכר

על האמת אפי' על האמת : לא מצד גדולה כל' מלד גלוס שאינר רולס לחכר פלמו עס סמוחיס ממוט : פרק ז כשידאי בו כסיזאו ססימנס חלו כרלסס בו סמכנר כניעתו : אחר' היכולת אף שס כידו יכולל ילכנס מ' עכ"ז מחלל ממוט ענוחמוטו : לכן המשביל בעת ההיא ידום כי עס רעס סול . ר"ל בעת רעס ידום ולא יסכנר אחר מדות ס"ש : כניצוץ מן האש בים כמו שסיס רביס כמי סיס יכולל לכנס ילון חלד מן סלס : מפגעי ורפסס מניס סמכנלס סמלוס וכמו סכנר כשכר יחוד המעסס : די לך אחי בקצורי וב' כל' לא די שעלי עון מס שאמי מקלר כנכנס ס' סלסס מוסקי עלי עון השנח לסכח ארוי כמס סנין צ' אמרתלאור לכדוס סירוליס וסמלללס לנקות ענמו כשעור מה שהשקפת עלי וב' מס סרעיס מן ססיס ומסמסיס : כי יודע בו' סול מוסכ פל מס עליו חליס רעס שסיס : להכניקו סמנר ורלכות עכסו על עול נלחז מנס ארס חלר מנס כלומר סלרלס סולא סכא' נד סלוס : ואל ישתדל להכלים בו' לא יסכיל למלא אמתלאות לוסס פננס ולסכליס סמסכר

שער הכניעה

מרוע מעשי אצל מה שלא ידעת ממני אשר האריך לי הבורא סתרו בהם ואלו היה נגלה לך רוע מעשי ועונותי היית בורה ממני ומפחד מעונש הבורא עליהם כמ"ש אחד מן המשוררים (חמאי לו ירחוק בם שכני אזי ברחו ורחקו מן נבולי) ואמר איוב (איוב לב) אם כסיתי כאדם מפשעי ואם מה שספרו עליי שקר יאמר למספר אחי אין מן התימה מה שהצילני הבורא מעשות מה שתלית בי אצל רוב הטובות אשר נמלני אך התימה סתרו עלי במה שהוא יותר סנונה וגדול מאד ממה שספרת עלי, הרף אחי וחסול על זכויותך שלא תאבדנה סמך ולא תרניש כי כבר נאמר על אחד מן החסידים שזכרו אותו לרעה וכיון שהגיעו הדבר שלח למדבר בו כלי מלא מסרת ארצו וכתב אליו הניעני ששלחת לי מנתה מזכויותך וגמלתך בזה, ואמר אחד מן החסידים הרבה בני אדם יבואו ליום החשבון וכשפראים להם מעשיהם ימצאו בספר זכותם שלא עשו אותם ויאמרו לא עשינו אותם ויאמר להם עשה אותם אשר דבר בכס וספר בננותכם. וכן כשיחסרו מספר זכותם המספרים בננותם יבקשו אותם בעת ההיא ויאמר להם ברו סכם בעת שדרתם כפלוני ופלוני וכן יש מהם גם כן שישמצאו מספר חובותם של אלו עשו ושאומרים לא עשינו יאמר להם נוספו עליכם בעבור פלוני ופלוני שדרתתם בהם כמו שנאמר (תהלים עט) והשב לשכונני שבעתים אל היקם תרפתם אשר חרפוך ה'. ועל זה ההורינו הכתוב באמרו (דברים כד) זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדרך. והרביעי שזיימב לו האל במובה

מראם לנפש

ממעט מרוע מעשי מה שהלם הסקפת עליהם: אצל מה שלא ידעת ממני מן פלא עוונתי וסגפ' יודע אותם והאריך לי אלו ככם שלא עם אורי עליהם נבחו עד מאד: היית בורה ממני כי אזי לרעש אזי לנעט: כמיש אחד מן המשוררים חמאי בו' וסוף הכתובים אל שמונים לנזקך יום שני שאין בו ממנו ויש שם ט"ס ט"ס: אך התימה סתרו עלי כו' אך יש לתמוה שסבורים ים' מכסם עלי ככם שזו יוצר מנוח כו' ואם מה שספרו עליי שקר יאמר למספר כו' הרף אחי והבול על זכויותך כו' עד ועין ההורינו החבוב זכור את אשר וגו' למרים עיני כספר זמרות עלי בזמרה מרים מה שבארכתי נעטן זה וסם כהלאי לשון המניד מיריסי שפופע על כפי' וזמר לו בוס'ל כי מי שאומר לכי על הכירו ממני לו מזכויותו ונותנים לזה שדבר בו כו' הוא חמס וישיב אליו כו' ודעי בני מעטן דרמתי כים מנהיג' חללו יכני לון מעטם ככף או זכב חלף גנין קרא לזכוייה' דילך דלולו אחי לביא קטירי דקומון כסון וחמס מעמוד מונג' וחמי ותמוז חלל אל לא סכסכס כבסאל וזל כמלס אורח' רק בירלח' כי כל היום וכל היללך ונמורוהו עכיל ועס'ל נהבאל כי הסקוף לבו נטס וגו' לא שיהיה חסון חיים ר'ל בליח דרזק מעשי קרא. הסקוף חיים נעמיס עבדו'ל' חוככ וימס ללוחט טוב כמעלו שפעל חמס כהמס לזכוף ישיס מעסס- ופאל- כסם חלפס ועשיס ורועס לרלות אורחם וליכנות מהם כעובדי כעס כשכילכו ונזכר כי וימי כבשאי בלעט כסוף ססקיהם- פ"ס שלל חלפסס וזוט ארז יקנה אזי זוט פעלס גלור לזקן מעט וגו' ועל הכיוון שמתנים לזה סמדרג לכי סכוסס- של חריחיס רמו כוס כהסניס ויפול כסחם לחתם ויפול לזקן מעט וגו' ועל הכיוון סוף יסולכו ועוד יסוב פעלו מה שמעל זה סמדרג מלות ועס'ל יסוב בדרלס של זה סדרג עליו ועל קקדו של זה סמדרג חמס של דבר ימדד ונחמקס ככל חלפס לומר סכוס כנגד מה כסם חלפסס כדורו ולו הליק ולו כשאר דברים ארז פ"ס מספר עליו לכי כן החמסס איזוהו כעובדי ועיין לזה ועל סעכר על ללו לא תסא שמת סוף פעל לכי נאמר וכן ארז

פת לחם

שוב הלבנות

חמס וזכר וזכר לכללם כענין ואל יאחמטו שלא נעמו: ומה שיור בו' מה קטן שיור כננות סהקפת יודעת עד הננות כריז פיש כי נחם שליוך יודע: אשר האריך לי הבורא כו' סלרין כי סס סכסור גנוש: רוע מעשי ועונותי רוע מעשי כעלמות רעוט ועונותי ממידים: אזי ברהו ורחקו מעל גבולי' שלל ילכדו כעונש כי אזי לרעש אחי לנעט ומיחל דברי כסבור לרליח פיש לרעס לרעס סוף חוטס ולמיס סלמסו זיל מליך על מלין סמכרסס חלפסס סינוס לרעס אורחם נערסוט חלל לכוידע כססס סכוס חוטס סוף כנון: אין מן החיובים כו' נלומד כחמת חמי מולל ועין מהס סינר כי סלילנו כורח ממט מעשיותו ורלוי קן לכהלמין זה חלף שארעו כדאי שיעטל ככיוול ככלתי חלפס' אין זה סופה עד רוב עוונותי ים' עלן אך וכן קימס סהסור עליו כדברים לחמיס סלמסו סעשיסי כו' וסל חריג' לרלח לא כלכנס: הגיעני כלומד סכסו לי: וגמלתך בהם כלני' למחם גמולך נמנתה זוט: וחשב לשכנינו כו' ודחסי כו' ויוונת פיש כמחם שלל כמל' לזכאל לו פיש שמקומס פליסס סוף כלאו סוף מקומס גרוז פיש סלמלך כי כסס חריגין יסמון וסלמלך כו' על עמל יקריפוט סוד וסוכב כרסי' זיל לכן מל סלמכ כנלון חרפסס חלף חרפון כסוונס על כמחסיס חלף יסרלל וזקק דסעס' סעכור זה יסונו כמון שוטס יסרלל חלף חיק כלאמס חרפסס לחים כי כעשיס סוף לזקן רכיס כמיס רס' זיל זולא מרסיס: ועל זה ההורינו בו' שלל מוסרסס

נחמס זה החמסס מעוטיו סעגלו חליך כעכך עוטי סלל ידעת לחים ועל' סטרל' ים' סלרין להסמיר לחים מעני חלס ומלהעטימ עליהם כגלוי: אין מן התימה וכו' אין זה פתמה שהללו לחי כבורל מעון זה שחשבת עלי עד רוב קרופת חלמיס עלי חין חידוס סעמטסי עלל מעון זה: סחרו עלי מה סכוס סמכיר עלי: הרף אחי רסה ועזוב סמכיר, חרף לי רסיון: סוכרת ארצו רעז על סעכוכר סוכיותו רחמו לרעז סעכר עליו, סכך לרנר חקון גונין מן הסייס: סגרה מזכויותך סהמסר געטס חכירי על סקך עוטו סעמכין לו מזכויותו ומסוסיין חוטס על פיש סמכיר ממט חמס סמכין על מעוטיו ועוסיין על חמסס ונחם סלמרו חל' דברת: שלל עשו וכו' חף סלמעלס חמכ סמכין מזכויותס לולי מדבר כעשיס סעכר ססכור כל זכויותס: עד זה ההורינו הרברוב מוסב למעלה סחסי סכוסס

שער הבניעה

נדולה ובחכמה יתירה ותבונה רבה או עושר גדול או כבוד אצל המלכות והדומה לזה מכה שנהנו בני אדם לתפארת בהם ולהתנאות בעבורם וישאר על ענין שפלותו קודם לכן ולא הוסיף אלא ענות ושפלות לפני האלהים וכבוד וזוכה לבני אדם כמו שאמר אברהם עת ששבחו הבורא ואמר (בראשית יח) המכסה אני מאברהם וגי' ואנכי עפר ואפר . ואמר משה (שמות יז) ונחנו מה . ואמר דוד ע"ה (תהלים נב) ואנכי תולעת ולא איש או יתברר מצפוני ותאמן בניעתו , ואמר החכם בענין הזה (קהלת י) אם רוח המושל תעלה עליך וגו' . והחמישי כשהוא מוכיח את נפשו ונותן דין הבורא מעצמו אעפ"י שאין יכולת לדין על זה תתברר בניעתו לאלהים ושפלותו ושחיתו כמו שנאמר (מלאכי) אנחנו מעלנו באלהינו וגי' ונאמר (ספ) ויתנו ידם להוציא נשיהם ועם המאורעים האלה והדומים להם יתקיימו סימני הבניעה לאל יתעלה והשפלות מן הנכנעים ותרואה אמונת לבכם בהם :

פרק ח אבל אם הבניעה סמוכה למדות הטובות או הכדות הטובות סמוכות לה אומר בתשובה זה מן הירוע אצלנו כי תחלת מה שתתקיים בו העבודה לאלהים מן האדם הוא שיתנצל לו ממדת האדנות כי משער המצטרף אשר תתחייב מציאת כל אהר במציאת האחר שהאדם איננו ראוי לשם עבד עד שיהיה לו אדון והאדון לא יהיה ראוי

מפרא לגפש

מכא רעכו כסתר עושה לגולל בטיטס של חלקו עז שדרכו בו וכילי ועזי כסחינו כסחזו כחמוז גזור וגו' כבר כתבתי עס כסחי של כסוח מיט לזכר פסוק זס גיכ ככל יוס לדעס כסחינן ושלר סופסיס ופסלי' דרמ'כ' זגן גלאס דפס סמחנר כלן ופי' כאלוך : וישאר על ענין שזכור קודם לכן ריל סוטיס עסס סמכזו כסאלוח זכני עסכר קודס סמלס גזולס . ויג' פקודס זכ' : אברהם אמר לו אנכי עפר ואפר . ומשה ונתנו מה . ואמר דוד ע"ה (תהלים נב) ואנכי תולעת וגו' כל אחד אסר לש מדרגתו וקבצתו אל אלוים זגי סכוח קרוב ויתר אל ס' כוח סגל נעשונו ויתר מיט שאלנו קרוב כל כך ססורנ שס בו אסס דבר ולינו כלס הלל סקדונ ויתר כך סעעתי : ותאמן בניעתו ותסיס כסעשו אמת ויכתי' כסחי' : את נפשו אל סענו : ונותן דין הבורא מעצמו ר"ל סכוח זין אל סענו כן כמו סכחי סיס לבורא לחייבו סיי כן סמדיק עליו אל סחי סענונו קודם סכא עליו עונס כבורא ועי' סוח מהודס ומתעסס על מעשיו כסעוסי זכב סכס קודס כל עליו סענוס כמו סכא סכאכוס זכס סכס כסכס כסכס סיי פייס : אימי' שאין יכולת לדין עז כי מי יוכל ורואה לעובדו סח סכוח סכס סכס מעד כח א"כ' וידע שאין סכסכס לפשו יפי כוח ככע זכב ויחל לו . כמי' ויען סמני כן ויחלל מכני פייס ויחמר לעולא סענוס סענונו כלאכסי ונכס כסיס וכריות מעטי סכרן ועסס יפי מקוס לכרכל על זכח ועסס וגו' :

פרק ט אבל אם הבניעה סמוכה לברכות הטובות ר"ל לומר מי נתלס כמי אס סממס שס כדלס סלר מדוס סענונו ויכל לכל למדס כסעיעס או לא סכסעיעס סוח סיעקר ועל ידי כסעיעס ויכל לכוז למדוס סענונו : שיתנצל לו סכורה האדנות לומר כל זמן שלל פייס כדלס ונאלל סמלס כל מרס סמדיס סלרעוס וכנלסס וכגדולס או ידך ויכל לעבוד אל כי מאלר סכוח כל כן חלקו ולינו רלוי לעבוד חלמיס : כי משער המצטרף אשר בו ר"ל לומר כי זה הדבר שנתבלר סוח ממאלר כמסטרף אחד מעשכס מלמרוס סמכאלו כסחי סכגיון וכבר כלרסיס כפי' מעשר סיחוד ע"ס וסירוס שער כמסטרף סוח : אשר תתחייב כל אחד במציאת האהר לומר אל מנל דבר זס כסס זס

מב הלבנון

מלסכר כגטס חציו על סקר : וכבוד וטובה מכד בני אדם ומסיב עמיה : עת ששבחו הבורא בזמן שהי' כחלסיס גדולמו שסכמוכו הטורל עכ"ל הספיל עלמו ולאך וזכרי סכר זלסר : אם רוח המושל תעלה עליך וגו' מקומך אל סמח . לף על פי סמח כמסול אל סמח וידך תקופס עכ"ל אל סמח מצבי הכנעס סחיית טיג מקודס : דין הבורא מעצמו פרס מן סכעכיוס סכיוו בלי סכרס ומסורס עלסיס כרסיס : יכולת לדין אין יכולת לדין לכופו על זס : פרק ח סמוכה למדות הטובות קפלה למדוס סענונו ומדוס חלמיס סח סיעקר : שחינצלל לזו סיחיה מוסר ומוססס ממדס כלדעס כמו ויסללו בני יסכאל אל עדיס (עמסס זג') : משער המצטרף ממלמר המלסרף , סכסעסס מלמרוס סמן המקרי'ס זכוכו הכיזיסיס , וזכר כרוס מן ס' : סצחית כל אהר במציאות דסדור ר"ל סס מקדי סלר יסולר גוף אחד כגוף אחד , סס סס חלקו לא יסכ לניד אס לא סיי לו עכד , וכן סס עכד לא יסכר רק מפי סיי לו חלקו : שדוראיס אינונו ראוי לשום עבר וכו' עכד זכוכר ר"ל עכד קמי מקתס ככף וכסו סלסל סח' :

פת לחם

לכסמר מלר מלדרי כגנווס רעיונו : להתפאר בהם ולהתנאות בעבורם להפאר כדנווס ולסחנלסו בללס : וכבוד וטובה בני אדם זכר יסיה סיי גזולמו סכסי גזולמו יגדל ויכד אל רעיו ויעט ללס : ותאמן כסחי' כלרי' : אם רוח המושל אל סעלס רוח סכסול לגולל ונלרן חלקו אפי'כ' מקוסך כרלסון כסעלוס אל סמח : ונותן דין בו כלי' כוח מסייל על עלמו לקייס כפי דין ודס כבורא יפי כדכר שאין עליו פוסר ויכול מניי אלוס לכסיונו ע"ז סס חלמיס אימי' שאין יכולת לדין ע"ז : אברוח סעלנו ולוח סכמכסס עמללס לקבל דיין לגרס כסעיס ככריות מי סיס מכיחוס לוח סכרי כיוסיס ססס אין מלך כיוסרל לכסיוו על קוס סדס ועדלוי לא סוח אכן קרס קושס לכסיוס ע"ז : ויקיימו סימני הבניעה בו והשפלות בו והרואה אמונת לבכם כסעיעס מפני כוממוסו יפי וססלום מפס כופוכיו אוו זכו סרכס אמונת לככו כעסעס ענודוס :

פרק ט אם הבניעה סמוכה בו או המדות בו כלו' מי סיעקר ופי כספליס : שיתנצלו כמדת האדנות סייסס עוסרס ומודל מדוס סלרעס : כי משער המצטרף בו מלס זכח סוכרי כדקוק וסכגיון סכס בו וכן חלקו ועכד סס סמוס מלמרוס כלני סכל אחד ססס יוקרפ לגיי ולל יסכן לסכסל כלחו כי לא יקרל כסס אל אס לו כן או כן אל חלקו לו אכ וכן חלקו ועכד . וידוע כין סמככריס סמקין דגריס חלמיס סכס סכוס אחר יקרל אללס עכד כמו כסכר סוס סקדל סס לכל קיזן מפרסוס שער גול' סדכר זס סוח משער כמסטרף כלומר מכלל סדריס סכמלרסיס ומפרס כעלמו סיי :

שער הכניעה

לשם הזה עד שיהיה לו עבד. וכל אחד מהם בענין הקונה והקנוי איננו קודם את חבירו בשם וכערך ולא תתקיים העבודה מן האדם לאלהים אלא עד שיקבל על עצמו כל מדות העבדות והן הכניעה והשפלות לפניו ושיתנצל לו מכל מדות האדנות שהן הגדולה והיקר והגובה והתפארת והגאון והדומה לזה. ואמר אחד מן החכמים הגדולה מעמדה הבורא ופי שרצה להכנס עליו כמעטוהו יהפגנו. ואמר דוד (תהלים צג) ה' מלך נאות לבש. ואין מדה טובה למאמין עד שיפירע החובה כמו שאמר הכתוב (שמואל א טו) הנה שמוע מוכח טוב, ולא תתקיים לו הטובה עד שיקבל עליו עבודת הבורא ויודה לו בכל מדות העבדות ולא תתכן ממנו העבדות אלא באופן כניעתו לאלהים ושפלותו ושוחרתו לפניו כאשר הקדמנו זה מחייב שתהיינה כל המדות הטובות והחובות סמוכות לכניעתו והיא ראש ותחלה לכן, והדן נתן בעבור זה שלא תתכן מדה טובה למי שלבו ריק מהכניעה לאלהים ויש בלבבו מאומה מן הגאווה והגדולה וכן ראש התשובה השפלות והשוחרת והכניעה כמו שאמר הכתוב (ד"ס ז) ויכנעו עמי אשר נקרא שמי עליהם ויתפללו ויבקשו פני ונו' ואמר (ס"ט יג) נכנעו לא אשחיתם:

פרק ט אבל אם יתכן להתקבץ בלב המאמין הכניעה והגאווה אם לא. אומר לנפש

מרפא לנפש
 ודיינו שנקרא זה כשם עבד כודאי זהו ה' וזהו וחס נקרא ארון זה לו עבד וחס בלא זה א"ל: וכל אחד מהם בענין הקונת והקנוי אם זה נקרא קונס זה דבר שנקנה לו והס הוא קנוי לאחר כודאי יש לו קונס וארון. וכשנפשו סללו מחייב סוף' את החינד כדבר א' ולכן נקרא מרפא עבד כ' בעבור שחס עמו מחד מכל כ"ל: הגדולה מעמדה הבורא ר"ל לנפש סבורה ומעטס ל' עוטס אור כשנפש כי כל הטולמות והכחיות מעטס למעס סס ויכנס לל"ס ימי ויכנס סכלתו אדולוט ע"כ רלוי לפניו כשס זה ס' מלך גלות לבס והדברים עתיקים ע"כ אין רלוי ללדס ללכוס בלכוס קונו ימי ויפלטס: ואין מדה טובה למאמין עד שיפירע החובה הייב הלידס והפרוט שיעיר והיכונו לקיים כל מצוה ס' ויחליט ל' לוסופי מנדוט לנו לעשות מעמדת למשמרתו כמ"ס לישל אין סחוטס מתקבלת עד שתפירע סחוטס ע"ס כול סעטס למעס ס' יכול ויכנס ללכוס קונו ימי ויכנס: ולא תתקיים לו הטובה מדה טובה סוכר. או סל' ולא תתקיים סחוטס: אלא באופן כניעתו ר"ל כניעתו ויחלסט סיעב סחוטס כשס אז יוכל לעבוד את ס': וזה מהייב ר"ל ויכוס מוכס שסתיסס כיו ויזל עטרי קדוש ילל"ס ססיללס כמיס כס סן ויללס כ"ס סיס חכמס ויכניב ויללס ס' סיס אולרו לחז"ל כי סיס עקב אל סעוטס עקב עוטס וילל"ס ע"כ סעלל כמיס כ"ס ויכנסו ססי ויסונו מדרכיס סעיסס אלל למעטס וגו': נכנעו לא אשחיתם כדכנסתס כמיס כשעלל עליו סעס מלך מצריס:

פת לרחם

ענין הליקוט ודיינו אשר פתחייב מילתם כיו כמו שפירשתי: איננו קודם את חבירו בשם שהאון איננו נקרא בשם אדנות קודם שנקרא סענד כשס עבדות: הגדולה מעמדה הבורא כיו מעטס ס"ס נספסיס וסע"ס כסגל' וסול' לפון לנפש כמו וסול עוטס מעיל וכסיוט מעטסו קלסס ומו סיעכס אל סמלך עוטס ומלוכס כמעטס סמלך כודאי יכדסו סמלך כחמס ריחו ומכיר רליס סגנדולס סיס מעטס סבורל סחלמס ס' מלך גלות לנש: אין מדה טובה כו' שלל יתכן יתסס כוס מדס ע"כ לנר יכרל' סחלמיני קודס שיפירע סחוטס כלונר מלך ע"כ יתסס לו סוס יסרון מן ססכונות קודס יליד הוכנס בענדוס סמחויילת: ולא תתקיים לו החובה נרסי' שלל אין יסור ענדוטו קנולוט בלכוס למס יסחייב ענדוטס: ולא תתכן ממנו העבדות נרסי': אלא באופן כניעתו כו' כליו כדכניעו עמו כניעטס וספלות כיו וחסר סלון סוס יסרון מדס מוכס ללדס קודס כניעטס. מוכסו והסוכס סלויס: כליו כדכניעו וסענדוט קלויס כניעטס כיו לך כשכניעטס סיס קודמת לכל המדות וכולס סמכותס וגברות סחריס וחסר כניעטו וספלותו כחוטו וסיעטו' כניעטו סממי רומטתו ימי וספלותו וסניו וסניכס סלל וסחוטו בלכוס סחוטס סיס ראש והחלה ללש כחשיבות כמו כשמיס ללש וסחלטס כונו: ויכנעו עמי כו' ויחל' ויחללו ויכנעו כס סחוטס כמיס כ"ס נכנעו לא אשחיתם סחכ סנכנטו לא למחיתס כ"ס כניעטס סיס סחלטס למעטס וססחלטס חזי סכל וסודלי יגמרו סכונתס:

טוב הרבנות

לח"י בענין הקונה והקנוי כי על עבד כזה נאמר שם עבד כשהלם ולא יעיר בו שם האון כלל דמה שקנה עבד קנה רבו וכן הארון נקרא ארון כשהלם סללו סיס או הארון וכן סול קריו לאחר סיס ייס עבדו קנוי לזה האחר, ומן הידוע שהעבדות אשר בכנראה סול בענין עבדים קונים כמ"ס סול סניך קנך ולא יתכן שם אדנות ללדס כי לא יעיר סיהיס לו עבד מלדס סחוטס עמו עמו עבד ללל עליון קונס סמיס וסין ומה שקנה סחוטס עבד קנה רבו: בענין הקונה והקנוי שסס זה איננו מרמז רק שהאון סול סקונס וסענד סול סקני וכלוטו סענין סמכותס גוף סלרון יסיה ג"כ סימן לגוף סענד וסס ארון נלמס כעך סענד וסס עבד אדנות כעך סלרון: בשם סל"ס סיעקס סחכ לחנינדו כשס זה או כעך זה: מן האדם לאלהים כי ככיסול אין סקב' ס נקרא ארון סס לא כעך סלדס סענד אוטו כדחיותו, וסול ר"ל סלדס מופקס ממדת סלדנות: מעמדה הבורא לנש סבורל, כמו מעמדה סחלה (יעישע ס"ח): לרבוטס עליו כמעטורל ללכוס לנש סחכ לנש כו' סמלך ס' כדלות, וסמחוט סלככות ספירס סעמדה מן לפון סיעטס סנה מלד: וירפגנו ידכפנו: ואין מדה טובה למאמין כלו' כמה סחוט מלחמי סחוט עבד ס': עד שיפירע הרחבה סיהיס נכלס עליו ענין סכניעס: הנה שמוע מוכח טוב כניעטס: כקיום סעל ס' כקנול עול מלכוטו וסלדוטו סוב מוכס ללדס ענין כו' וסלס כוס סלון אדנות סחלר סלל וסקד עליו: באופן כניעתו מל' כלכס ר"ל סחוטס ללס סיונ (כמדכר י"ב). וסלל כחוטן כניעטו: והשוחרת כסיספ ללש:

שער הכניעה

זה כי הגאווה מתחלקת לשני חלקים. אחד מהם נאות האדם בנופו ובעניני נופו ותקוניו הגופיים. והחלק השני נאותו במעלותיו הרוחניות בחכמה והמעשה הטוב בעבור עבודת הכורא, וכל נאותו שתייה מחמת הגופיים היא מרחקת הכניעה מן הלב ומן הגמטע התקבצם בלב אחד בעבור הרחקת כל אחד מהם את חבריו, כי כאשר יתגאה האדם בדבר מדברי העולם אין מביאין לזה אלא בזות את בעל הטובה ומעוטה אצלו ומעוט ידיעתו במהירות הסרתה ממנו ונסיעתה מאצלו ויחשוב כי הוא המטיב בה לעצמו והקונה אותו בבחו ובחכמתו כמי'ש סנהרוב' (ישטיס') בכח ידי עשיתי ואמר נבוכדנצר (דניאל ד) הלא דא היא בכל רבתא ואמר פרעה (יחזקאל כט) לי יאורי ונו'. וכבר ידעת מה שהיה תיכף למאמרם פהריסת מלכותם והשחתת משישלתם אך הגאווה שבמעלות הרוחניות מתחלקת לשני חלקים. אחד מהם מגונה והשני משוכח. המגונה שיתגאה האדם בחכמתו והצדיק במעשהו ונזרים זה שירבה בענינו ויספיק אצלו מה שקדם לו מהם ולחשוב שדי לו במה שיצא לו מן השם הטוב והשבח אצל בני אדם ולבזות בני אדם ולגעול אותם ולספר בננותם ולהיות חכמי דורו וגדוליהם פחותים בעיניו ולהתפאר בקצור חבריו וסכלותם וזה הוא הנקרא אצל רז"ל סתכבד בקלון חבריו ובוה לא יהיה נכנע ולא עניו והמשובח כשמתגאה החכם בחכמתו והצדיק במעשהו הודאה לגדל טובת הבורא עליו בהם ושמהה בעבורם וינרום לו להוסיף ולהשתדל בהם ולהכנע לקרוביו ולשמוח בחבריו ולחום על כבודם ולכסות סכלותם ולדבר כשבחם ולאהוב אותם ולהליץ בעדם ולהזהר בכבודם וימעטו בענינו כל מעשיו הטובים, תמיד טורח להרבות מהם, נכנע בעבור חלישותו מהשיג מאוייו בהם, משפיל עצמו למי שמקוה תוספת על ידיו, מודה לאלהים על מה שחננו מן המעלות ומשבח אותו על אשר הפיקו לקנות החמודות. וזאת הגאווה אינה מקת לכניעה ולא מרחקת

מראא לנפש

פרק ט אבל גאות האדם בנופו כגון בעל קומת ויפה חומר ויפה מלאס: ובעניני גופו כגון כשערויו סגולת וסגולתו עליהם: והקנינו הגופיים כגון סגולת ומיני טעוה אש' זכר כאלס לזכרו כטושים. למ'ס: ואמר נבוכדנצר הלא דא היא בכל רבתא די אלוס כנייה לבית מלכו כקפף חסו וליקר סדרי: ואמר פרעה לי יאורי ואני עשיס: בקלון חברו ולמרו חיל המסכנד כקלון חניו חין לו חק לעוה'ס: משפיל עצמו למי שמקוה תוספת על

טוב הלכנון

פרק ט אם יתכן להתקבץ אס יטיירו פהיס יחד באלס אחד בדרך זכונה: בגופו כגובה קומתו: ובעניני גופו ככחו וכיפיו והדומה לו: ותקניו הגופיים. המלבושים והכנים והכלים: בעל הטובה הש': במהירות הסרתה חין ויכלו להסיר ממנו מהרה: הלא דא היא בכל רבתא די אלוס בריתא לבית מלכו ונו': מרדיסת מלכותם שפרטה ככס אורו חיקף נבוכדנצר מלך בבל ונבוכדנצר כחיו ביה עוד מלחמא כזיס מלכא קל מן שמיא נפל לך אמרין נבוכדנצר מלכא מלכותא עדת מהך: שירבה בענינו שחכמו ודקמו כחלוס לו שהוא הכנה: ויכפיף אצלו וכי' די לו מה שקדם לו מן הלמוד והמעשים טובים: ולגעול אותם למלס אומס: בקצור חבריו כפחיתות הכניו כטורה או כנילס: לא יהיה נכנע או לחשב שיהיה נכנע: הוראה לגדל טובת הבורא שמה שמגדל בעניו חכמו ומעשיו חיו רק שמגדל השבח לאלהים שעזרו על טובה גדולה: טורח מפריס עצמו: מרדישג מאוייו בהם הוא כנע ומלר מה שאינו יכול להשיג החכמה והמעשה כלוס נפשו: שמקוה חוכמתו על ידיו למי שיכול לקבל ממנו חיוס דכר כלוסן שיכול ללמוד מהס חיוס דכר ולא שיתמכר לאלהים כפוחים ממנו כדי שיתגא עליהם: הפיקו השלים

פת לחם

פרק ט גאות האדם בנופו כגון בעל קומת ואמין כח: ובעניני גופו חסס כענינו של עולס וניון ומטורד וכדומה לוס: ותיקוניו הגופיים מלבושו ומעונו ומרכבו ודומיהם: ומעוטה אצלו מעוט ערך טעוה אלוס: ומיעוט ידיעתו במהירות כו' שאינו יודע ומכיר סמכת כנאשכר כוה כסכור ממנו מסר: הסרתה כסנו ונסיעתה מאצלו שלפעמים טעוה סרס טעוה ונעלה מן העולס כהחלנו ולפעמים סוה קיימת כעולס רק שטעמת ממנו ולולתו וככר סלרתיא קת כחלוקת אלו כחלמל שער כחתינס עיון שס: החסיב בה לעצבו והקונב אורח על הקטינס סעמיים אחר המטיב כה לעלמו כחו כנה וכנילויות וכל כקנינס כחילוינס אחר וקונס אורח כו: הלא דא היא בכל רבתא וכיסי די כנייס כקפף חסו כו': מרדיסת מלכותם כוה על סוכרד ונבוכדנצר אחר הכריסת מלכותם שנטלס מלכותם מודעס על מרעס אחר והשחתם כמסלרס שאינן מתשלקס ונחמה ונחמה כחו שנחמר כנילוס: מן השם הטוב כחמסס והשבח כעשיים: ולכזות בגו אורס כמיטוט חמקתם ולגמול כסס כמעשיים כטעוים כענינו ולו כנייס כנג וזח'כ אחר ולסכר כטעוה כסס: בקצור חבריו וסכלותם הינו סכלות סעודי וסכלות קטי: ולהרביח כמס ששזמן ולספגדל כמס שאינו מוזמן: ולהכנע לקרוביו לקרניו אליהם: ולחום על כבודם אס כוואס שקרוב להיזח ככודס לכלמס וחוס ויתקן סדרי: ולהליץ בעדם עגד מיו שמדכר עליהם מוטע כחלוס דכר: ולהרזיר בכבודם ולא יקבלו עצמן על ידו: בעבור הלישורת כוה לנו ככר מהאוינו על שאינו יכול להשיג חמסס ומעשים טובים כמי טלחוס: על אשר הפיקו כוה כפקס סוה לטון כוואס כוה שטרו להטיל לפועל קנינו כמדוס כממודוס: אינה מוקת לכניעה ולא מרחקת לא די שאינס מפקדס אורח לגמיר שאינס טרחה מוקס כוה' שעל ידס יהיה מוק ויתר לסגינ

שער הכניעה

אותה וכמזה אמר הכתוב (ד"כ ז) ויגבה לבו בדרכי ה' אך היא מסייעת אותה ומוסיפה בה כפ"ש (משלי כג) עקב ענהו יראת ה' :

פרק י אבל תועלת הכניעה בעיני העולם הזה והעולם הבא הם ששה דברים . נ' מהם בעיני העוה"ז ושלושה מהם בעיני העולם הבא ואשר בעיני העוה"ז אחד מהם שימשח בחלקו כי מי שנכנסה בו הנאוה והגדלה אין העולם וכל אשר בו מספיק לו לכלכלתו לגובה לבו ובזוהו מה שהגיע לחלקו ממנו וכאשר יהיה נכנע אין לנפשו אצלו שום מעלה ומה שמזדמן לו מן העולם הוא מסתפק בו למוזנותיו ולספקו וזה יביארו למנותת נפשו ומעוט פחדו יאכל מה שיוזמן לו וילבש מה שימצא וישן באשר ימצא והמעט מן העולם מספיק לו עם כניעתו והכת האחרת הפך זה . ואם יגיעו למה שיגיעו אין מספיק להם והנאה כלו לא ימלא מחסורו עם גובה לבו ונאותו כמו שאמר החכם (משלי יג) צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר . והשני כי הנכנע סובל כעת ביאת הפנעים אליה והתהפכות העינים עליו בעבור שפלותו ונמיכות רוחו והנאה פחדו גדול וסבלו מעט כעת ביאת הפנעים עליו מפני גובה נפשו ורום לבבו ומעוט רצונו בעניניו כמו שנאמר במי שהיה על הדרך הזה (צ"ט טז) איך נפלת משמים היילל בן שחר ונ' . והשלישי כי הנכנע יהיה מוצא און יותר רשעים בעיני בני אדם ואהוב להם וקרוב לדעתם ולהתגונן במנהגם , וכבר נאמר על אחד המלכים שהיה כמחר בהליכתו כשהיה הולך ושאלו אותו על עילת הדבר ואמר לפי שהוא יותר רחוק מדרך הגאווה ויותר ממהר להשלמת החפץ , ושאלו אחד מן החכמים במה היית אדון לכל בני דורך . אמר מפני שלא פנעתי אחד מהם שלא ראיתי לו מעלה יתירה עלי כי אם היה יותר חכם מכני הייתי אומר הוא ירא אלהים יותר ממני

מרפא לנפש

ידו שזול לנסוף נעבות סי ע"י האים כחוף כן שלמד עמו או שמתקן נדיו שזול לעבוד את ה' כלי דלגס : אך היא מסייעת בו ר"ל ע"י יראת ה' נא לדי עונם אמתות . פ"ל : עקב ענהו כשכל העוהה כחכ וירא ה' :
פרק י והנאה כולו לא ימלא מחסורו אילו ים לו כל הנאות שבעולם הוא פדיון חסר ומתאוס יתקן ויחבר . ויג והנאה כולו כו : ובטן רשעים תחסר כל מה שממלא בטנו ומתענגים מתאוס לאחריים טוטים מהם ואין לדבר סוף . י"ט כ"י מ"ה פירוש פסוק זה עיין ע"ס כלאוך עוד פירושים : אך נבלה משמים לגובה נפשו ורום לבבו נדמית לו ושלחו יותר עמנו כאלו נגל משמים חלק . נ"מ"ה :

פת לחם

לבטן לחם : מסייעת אותה שלא תתלא אללו גם מוסיפה עליה : עקב ענהו כו עקב הוא לטון סלקו כמו ועקבוהו לא מדעו (פסלים ע"ג) שיראת ה' היא כמלאכת ומדרכת לעוהה האמתית :

טוב הלבנון

הפלים רענו : עקב ענהו יראת ה' העוהה גבוה והיחלה מדרכ לרגלים , הרי מים נבזות עם העוהה : פרק י לכלכלתו לטובל מחותיו : לטובה לבו מחמת גובה לבו : ולמספקו שאר עמי המדברות : ע' כניעתו נעבור כמעטו : למה שיגיעו לכל מה שיגיעו : כלו לא ימלא מחסורו מי שהוא גאה כל המציאות אין לו למלאות מחותיו : ובט"ל והנאה כאלו לא ימלא וכו' : ובטן רשעים תחסר בטן כתי לנבי ממים כל' לב רשע תמיד חסר און שום דבר ממלא מחות לבו : בעבור שפלותו כל אשר יקרה און נראה נשימו לנפילה ממדרכתו המושכה נעמפו : היילל בן שחר כוכב המאיר , לגלותו הים דומה נשימו כוכב המאיר בשמים והיה נשילמו דומה לו כמפל מן השמים : על עילת הדבר טעם הדבר שאם טרם לסבול וזכרה נכפשו לדקק נכפישמו : יותר רחוק מדרך הגאווה והוא לנהוג לסבול נעמפו כדך המלכים : ויותר ממהר להשלמת החפץ כל' מאחר שאין הולך מחמת שאין חסן כהילך לסי ולסבול לו רק כבוד לגעיל אל מקום הפני אל' חסן המהיר בו כדי שיעולם הפני יחסר מהרה : במה היית וכו' נמה זכית להיות אדון לכל בני דורך : שלא ראיתי לו שגל הסכמתי לבני שלו מעלה יתירה עלי : ירא אלהים שהוא השיקף וזה כל האדם כמה שנאמר יראת ה' היא אורו , ולאחר חו"ל גדול מלמד עמבין

שער הכניעה

ליתרון הכמתו על חכמתי ואם קטן ממני בחכמה אומר כי חשבוננו יהיה קל בחשבוננו בינם הרץ מפני שאני עובר במידו והוא עובר בשוני, ואם יהיה גדול ממני בימים אומר כי זכותיו רבים מזכותי מפני שקדמני לעולם ואם יהיה קטן ממני אומר כי ענותו מעטים מענותי ואם יהיה כמוני בימים ובחכמה אומר אולי לבו לאלהים טוב מלבי לפי שאני יודע כמה שקדם לי מן העונות ואינני יודע מה שהיה ממנו. ואם יהיה יותר עשיר ממני אומר כי מצאה ידו בעשרו לעבוד הכורא ולעשות צדקות ולהעניק לעניים יותר ממני. ואם יהיה דל יותר ממני אומר כי הוא דכא ושפל רוח יותר ממני בעבור דלותו והוא טוב ממני ולא זותי לכבדם כולם ולהכנע להם. וכן אמרו ר"ל והוי דן את כל האדם לכף זכות והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות ואמרו מאד מאד הוי שפל רוח ואמרו יהי אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארז לפיכך זכה קנה להתוך קבנו קולמוס לכתוב בו ס"ת תפילין ומזוזות. והרביעי שהוא בעניני העוה"ב כי הנכנע מקובל להשיג החכמה בהמשכו ואחר החכמים והכנעו להם והליכותו אליהם כמו שנאמר (משלי יג) הולך את חכמים יחכם ואחר ר"ל יהי ביתך בית ועד לחכמים והוי מתאבק בעפר ונליהם והוי שותה בצמא את דברייהם והאלהים יעזור לו על החכמה כמו שנאמר (תהלים כג) ידרך עניים במשפט וילמד עניים ודרך ומי שהוא נבה לב לא תתקיים בידו חכמה על אמיתתה ולא יניע אל תכלית ידיעה ברוקה מפני שמתנשא מלכת אל אנשי החכמה והתורה כמו שנאמר (ס"ו) רשע כנוכה אפו כל ידרשונו'. והחמישי כי הנכנע ממהר למעשה העבודה בחריצות ובוריוות איננו מתנאה בהם ולא בוחה שום דבר מהם כמו שאמרו ר"ל הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה והמתנאה בעצמו מתאחר מעשות העבודה לרום ולנסות רוחו ואיננו מרגיש עד אשר יפול וישפל כמו שאמר (ירמיה יג) אמור למלך ולכבירה השפילו שבו ואמר (משלי י) שש הנה שנה ה' ואמר (ס"ט) עינים רמות וגו'. והששי כי מעשה הנכנע מקובל אצל האלהים כמו שאמר (תהלים נ"ג) וצדיק אלהים רוח נשברו ועונו נמחל מהרה כשהוא שב ממנו כמ"ש (משלי כ"ג) ומודה ועוב ירחם ונאמר (פיוט כ"ג) כי השפילו ותאמר נודה ושח עינים וישוע. ואלה עשרת שרשי הכניעה יתבאר לך מהם אחד שאר מעלות המדה החשובה הזאת העליונה

סרפא לנפש

לחלפת החפץ החפוי ישלמו מרסי: לפיכך זכה קנה כו' כומר מדי נהנו סכטטס ערע גדול לתרס וכוטנו כס ססנו נספי לך כותכס קנה ס"ח כו'. למ"ס (תשע"ט ז'): אמור למלך ולגבירה וסויתן זמנו: ואלה עשרת ר"ל עשר

פת להם

סלטיס כו': שאני עובר במידו כו' סוף מלמד ר"ל שגנו מלמד מולט וזון: מלעשה צדקות ולהעניק לעניים לעשות צדקות נמנון ולסעוקס מברכס כרית כסעוקק פ"ט: בהמשכו אחר החכמים לבו נטמן ארז דבריכס: בחריצות וריוות מתנחנו מרלס כמו שגמר (משלי כ"ג) מתננות מרזן כו' ולמרו מורוין: איננו מתנאה בהם כדפת ססקו כמשי סעורס איננו עוקק נסס מתננות גלוס ונללות: ואיננו בוח כו' איננו מתקין עור דכ נסס: אמור למלך ולגבירה מלי נסרס ססוף לטון ססטרות סמפס ססטרותס נגמס

שכמו שהקנה אף שיהיה רכה מנחמן עד היא מנפריס רכה יותר שזין סס רך הלרץ כן הלדס נר"ך פיהס רך כפריס יותר מנחמן לז פיהס רך מנחמן וקסה מנפריס, כלאונו שגמר עליו (תהלים ל"ה) רכו דגרוי ממון וסמס סמחוס. וזה שגמרנו לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כלאר, שגמר אספי סקליסו סהיעס דהיס ססיב רוח רך ע"כ הוא קסה מנפריס: קרוב להשיג הרחבה וכו' כי לומד מכל אדם ולאמרו ר"ל יחסי אדם הלומד מכל אדם: בהם מן ענדווס ה': לרום לבבו מלס לו מרסס להספל בענדווס קלות שכל אדם יוכל לעבוד נסס: אמור למלך ולגבירה וגו' לו' סהמתלס ססו ליסול מגדולתו כמו סספל סמלך ונגיניה וסוף יאיכין סמלך וסמו סמסלסו סמחמ גלוסס וכמו סמחוב סס בענין סה סמשו וסלזס אל סגבס כ"ס דכ: שש הנה שנה ה' ואמר עינים רמות ר"ל סהמתלס סקד"ס סונו וסמפיל יותר ממה סהוס סלמס, ועקמן סרמח סכדרס סמל למדיס סהיה סטסס עקמון למלך (ר"ל עוקיס) סהוס סלס סמס סהיס לס כן נסס סלסס ולמרה בני עקמון סוף סקמון סהוס סקמון סמפיל לרזי יותר מן סלסס ולמרו סלסס נסס סמננס: וסודו עוב סמכיס עלמו וסודה על סשיו סקד"ס מרמחוס: כי השפילו ורמבר נדה וגו' סמספל עלמו סלמל לסכביס

שער הכניעה

הרמה אשר לא זכרתים בשער הזה וזכור מה שהעירותיך עליו מהם ושימנו נגד עיניך
השוב בו תמיד והשתדל לקנותו ופקדו עמ נפשך ומדותיך תדיר והעור באלהים עליו
ושאל אותו ממנו להתקרב אליו ולהניע לרצונו אולי וישייך לו ויכין לך הדרך אליו כמד
שמתפללים החסידים אתר תפלתם אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי
נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה , והזהר מהרהור לבך ופתווי היצר לך כמה שיביאך
אליו מהנובה והגאווה והנאון ובקשת השררה והגדולה והממשלה. וכבר הזהיר אופני הדרך
השוה לאדם בעולם באמרו (משלי ל) שתיים שאלתי מאתך גו' שוא ודבר כוב הרחק ממני גו'
ואמר (סס) פן אשבע וכחשתי גו' ופן אורש וגנבתי . הקיצה אחי ואל תתעלם לרפא מדה
הגאווה מנפשך ומסדותיך ברפואות אשר הוריתיך . ואל ימנעך מזה מה שתראה עליו המון
בני אדם מהתעלם לרפא נפשותם מן המדה ותאמר ימצאני מה שימצאם כי העור כשיחידמנו
לו הכהלים המועילים שיוכל לרפא בהם כשהוא מתעסק בהם אין מן הזריות שיתאחר
מה ויאמר ימצאני מה שימצא חברי העורים ואלו היה אחד מהם שומע אותו אומר
הבאמר הזה היה לועג למאמרו ומסכל עצתו וכפי זה עיין לנפשך והשתדל לה ככל כחך
ואל תתעלם כמה שיועילך בעוה"ו ובעוה"ב פן תמות סבלי השנת מאוייך מן המעלות
החמודות אשר ביכלתך להשיגם כמו שאמר החכם (סס כה) אתות עצל תמיתנו ואמר
(סס כד) על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב ושאר הענין, והאלהים יורנו
:אותך דרך עבודתו ברחמי ובחסדיו וכן:

שלם שער הששי . בח' תהלהלל נפשי :

שער השביעי שער התשובה

בביאור אופני חיוב התשובה וגבוליה והדברים התלים בה . זה פתח השער :

אמר המחבר מפני שקדם מאמרנו בכניעה והיא שורש התשובה והתחלתה ראיתי (ס"ט
ראוי) לסמוך לה באור נדריה ואופני השלמתה ואומר תחלה בחיוב התשובה
הצורך אליה שכבר נתברר לנו מדרך השכל ומן הכתוב בתורה כי האדם מקצר מעשות
מה שהוא חייב בו מחובות הבורא מדרך השכל מה שמצאנו עליו האדם מהתחלפות

מרפא לנפש

מקום שכתב סוס : שוא ודבר כוב הרחק ממני ריש ועשר אל תתן לי חסרפני להם חקי מן אשבע וגו' ועיין
בפי' זכירום עלי מה שכתבתי על סקו' ז' כפי סלמתיך דברים נחמדים : יורנו מדבר נעור : ואותך כולמד הסכר סוס וז"ל
אחזני דרך עבודתו כחמיו אכיר :

אמר המחבר מפני כ"י באור גדריה ר"ל גבולם של המוסר שהסוס האנושי שלמה בלי פלס כמו שיתבאר בס"ד ופי' וחס
לא יתלים כל נדרי המוסר שיתבאר עם עדין סוף מנחון ויש פלס בתשובתו כפי' כריש עקר סיחוד ע"ס : מהתחלפות

טוב הלבנות

להצביעו : ופקדו עם נפשך וזכרו תמיד עם
מדות נפשך, כמו ו' סקד אלם ערה : והעור
באלהים עליו תעשה לך עזר מלאהים על קיט מדק' זו
והעור הוא עזו : ויכין לך יכוין לך : השוה לאדם
הישר ונכון כמו (איוב ג"ג) ולא שוה לי : מן אשבע
ובחשתי כה' מרוב גאווה : מדה חולי : ימצאני
מה שימצאם יעבור עלי מה שיעבור עלי חספי
העולם הלוכשים גאווה : בהם נרפאות : ומסכל
משנן סלמט : מאוייך תחונן : יורנו אותך כלי'
אחזני וחונן חסמיי :

מה שמצאנו עליו האדם כלי' הענין שמלאנו
עליו מהגה האדם ומקירו : מהתחלפות מבעיו
אך הסכס עט מתחלף ללאוב דבר ולשנוא אחזני
ואעיש וגם סוף כהתלהב כזון : בחיוב התשובה אין

פת לחם

גרמה לסם הסלום : והשתדל לקנותו חסוס אללך לקיי
עלמי : ופקדו עם נפשך כ"י לשון חסוס ונקור שממיד
הרגים ותחשף אלם עדין יכנו עמך : ושאל אותו כסנו
להתקרב אליו כ"י קשלו . ככניעס מן סכורל וכוונתן חסוס
לסנין אחזני ככדי שפי' תתקרב אל סכורל יתי' והניע לרעו
יחי' : אולי וישייך לו ויכין כ"י חולי ישמע נקשתי וישייך
אל ככניעס ועיי' ז' יכין לך סדק אליו יתי' : מהרהור לבך
ואחזני היצר כ"י שפי' שפאלס מניח סכורל לנו סלולת מניולל
היצר מספסו לנכוס וגלון : ימצאני מה שימצאם כלי' חס
לי לסהכס יאמר מהס זמס שימלאס כזמן כנימול יענלל ג"ס
אחזני : ואלו היה אחר מהם אחר מן סעוריס סיס שומע
עור ז' חונן כן סוס לועג למחמו וגם לא סיס נשמע
לעלמו לסהעלל כמסו וי"ל ומסכל עלמו מחיק עלמו לסכלות :
סבלי השגת מאוייך סנדולו כניעס כל אדם כוסניע סתלוס
וסכשחוקות להכניע ספעלות כחמודות :

שער השביעי שורש התשובה והתחלתה קראם
שורש כהתשובה שממנה יסתעף ענינים
סכל מחיוב אחזני ואלו סוף כ"י לחם : כהתחלפות
מבעיו